

Esitelmä foto 15/25.3.1987

PUDASJÄRVI - TAIVALKOSKI

Kertomus vuonna 1982 Iijoen keskijuoksun rakentamisen takia
tehdystä arkeologisesta inventoinnista Pudasjärvellä ja
Taivalkoskella

Markku Torvinen

73

Pohjolan Voima Oy:n ilmoitettua varanneensa museoviraston käyttöön esihistorian toimiston arvion mukaisen määrärahan Iijoen keskijuoksun arkeologista inventointia varten Pudasjärvellä ja Taivalkoskella ryhdyttiin työhön arkistotyön osalta 14.5.1982. Inventointi maastossa tehtiin 15.7.- 13.9.1982 FM Markku Torvisen toimesta.

Iijoen keskijuoksulle on Pohjolan Voima Oy:n suunnitelmien mukaan tarkoitus rakentaa 12 voimalaitosta: Kollaja (padotuskorkeus +108,50) Jonku (+120,25), Honkanen (+144,0), Parviainen (+163,0), Jurmu (+182,4), Haarakari (+187,0), Taivalkoski (+195,0), Näveri (+223,5), Irni (+237,5), Susikoski (+206,5), Kapusta (+217,0) ja Pyörre (+233,0).

Näiden voimalaitosten rakentamiseen tarvittavien alueiden arkeologisessa inventoinnissa saadut tulokset antanevat Iijoen keskijuoksun muinaisjäännöksistä riittävän kokonaiskuvan. Kenttätyö kohdistui arkeologisesti kohtalaisen hyvin tunnettuun alueeseen.

Ensimmäisen yhtenäisen kertomuksen mm. Pudasjärven ja Taivalkosken muinaisjäännöksistä laati A.H. Snellman (Snellman, A.H., 1887. Oulun kihlakunta. Muinaistieteellisiä ja historiallisia lehtiä. SMYA IX). Vuonna 1900 teki H.J. Karvonen "Muinais- ja kansatieteellisen" matkan Kuusamon koillisosaan (kertomus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa). Tämän jälkeen on alueelle tehty tarkastuskäyntejä ja inventointimatkoja useaan otteeseen alkaen vuodesta 1968.

Jaalangan tekoallasalue inventoitiin vuonna 1970 Anja Sarvaan toimesta (kertomus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa). Kaivaustutkimuksia on po. alueella tehty vain yhdessä kohteessa: Pudasjärven Varisnokassa (tässä kohde PUDASJÄRVI 1) Sakari Pälsin toimesta vuonna 1928 (kertomus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa). Systemaattinen ns. pitäjäninventointi on Pudasjärvellä ja Taivalkoskella toistaiseksi suorittamatta.

Em. tutkimusten perusteella tunnetaan tarkastelun kohteena olevalta alueelta muutamia kiinteitä muinaisjäännöksiä: kivikautisia asuinpaikkoja, lappalaisasuinpaikkoja, asuin- ja pyyntikuoppia sekä kalmistoja. Suurin osa kohteista on kuitenkin muinaisesineiden löytöpaikkoja.

Vuoden 1982 inventoinnissa tarkastettiin voimalaitoshankkeiden kattamalla alueella jo aikaisemmin tunnetut kohteet lähiympäristöineen. Lisäksi karttamateriaalia tarkastelemalla valittiin kohteita, joissa aikaisempien vastaavissa olosuhteissa suoritettujen tutkimusten perusteella saatettiin olettaa sijaitsevan muinaisjäännöksiä.

Johtuen voimalaisten rakentamisesta keskittyivät tarkastuskäynnit pääasiassa tulevien patoaltaiden alueille, ja paikkoihin, joihin on suunniteltu koneasemat, kanavia ja pohja- ja säännöstelypatoja.

Vuoden 1982 inventoinnin aikana ei ollut tietoja mahdollisista tulevista soranottoapaikoista. Koska ne ovat varsin usein osoittautuneet myös arkeologisesti varteenotettaviksi kohteiksi, on ne syytä tarkastaa ennen soranottoon ryhtymistä. Myöskään jokiuoman perkauksissa mahdollisesti kertyvien maa-ainesten läjityspaikoista ei ollut tietoja, kuten ei mahdollisista ajoteistäkään.

Vuoden 1982 inventoinnissa tarkastettiin seuraavat kohteet PUDASJÄRVI 1, 2, 4, 5, 8, 13, 14, 17, 27, 40, 46 - 63, joista uusia aikaisemmin tuntemattomia ovat kohteet PUDASJÄRVI 46 - 63 ja TAIVALKOSKI 8, 9, 14, 15, 20, 22 - 33, joista uusia ovat kohteet TAIVALKOSKI 20 - 33.

Tiijoen keskijuoksun kiinteistä muinaisjäännöksistä sijaitsevat kohteet PUDASJÄRVI 34, 46, 48, 50, 52 - 55, 61 ja TAIVALKOSKI 8, 21 (?), 23, 28, 31 ja 33 siten, että ne joutuvat tulevaisuudessa alkavien voimalaitosrakennushankkeiden vaikutuspiiriin. Ne tulevat jäämään kokonaan veden alle tai vettymäalueelle ja siten tuhoutumisuhan alaisiksi jos rakennushankkeet toteutetaan museovirastolle esitetysmuodossa.

Näin ollen on rakennushankkeen toteuttajan muinaismuistolain (nro 295/1963) 15. §:n mukaisesti velvollinen kustantamaan näiden muinaisjäännösten tutkimisen, useimmiten ensisijaisesti koekaivaukset, joiden tulosten perusteella laaditaan suunnitelmat mahdollisia jatkotutkimuksia varten.

Jäljempänä oleva arvio perustuu vain vuonna 1982 suoritettuun melko

Kaivausryhmässä tulee johtajan ja piirtäjän olla arkeologisen koulutuksen saaneita henkilöitä. Saadun kokemuksen mukaan heille aiheutuu tuloksettaista kenttätöistä talvikaudeksi siinä määrin jälkitöitä, että ne vaativat kaksinkertaisesti kenttätöihin käytetyn ajan. Muut työntekijät toimivat vain kentällä olon ajan.

Jäljempänä olevissa paikkakohtaisissa selostuksissa on käsitelty ainoastaan ne kohteet, jotka ovat huomioonotettavia Iijoen keskijuoksua rakennettaessa sekä inventoinnissa todetut uudet kohteet, vaikka ne eivät olekaan po. rakennushankkeen vaikutuspiirissä.

Paikkakohtaisissa selostuksissa on käytetty museoviraston esihistorian toimiston topografisen arkiston muinaisjäännösten numerointia, joka on toteutettu pitäjittäin (esim. TAIVALKOSKI 34).

Muinaisjäännösten luokittelu (I-III) tarkoittaa seuraavaa:

luokka I säilytetään sellaisenaan,

luokka II rauhoitetaan tutkittavaksi, jonka jälkeen kohde siirretään luokkaan I tai III,

luokka III tutkittu tai tuhottu kohde, jonka enempi säilyttäminen ei ole tarpeen, samoin myös epämääräinen muinaisjäännös tai yksinäislöydön paikka, jollainen kyllä rekisteröidään arkistoon, mutta on muuten vapaasti maanomistajan käytettävissä.

Kuvatauluissa (sivut 91 - 101) on kunkin kuvan kohdalle merkitty kuvan numeron ja negatiivin numeron lisäksi kuntaa osoittava kirjain P (= Pudasjärvi) tai T (= Taivalkoski) ja kohteen numero neliön sisään.

Iijoen keskijuoksun rakennussuunnitelman kattavalla alueella ei ole yhtään I luokan muinaisjäännöstä, II luokan kohteita tunnetaan tätänykyä 15 kpl. Niiden tutkimiseen on varattava riittävästi aikaa. Mikäli tarvittavat pelastustutkimukset saadaan suoritetuksi, ei museoviraston esihistorian toimiston tämän hetkisten tietojen mukaan

ole estettä Iijoen keskijuoksun voimalarakentamiselle.

Helsingissä 15. 2. 1983

Markku Torvinen, FM

PUDASJÄRVI 1 (Varisnokka 1)

Inventointi 1982

Peruskartta 3532 04

HIRVASKOSKI

x = 5335

y = 1625

z = 125-130

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 242, taltta v:lta 1857

KM 8845:1-2, taltta ja hioimen kappale v:lta 1927

KM 8982, iskoksia v:lta 1928

KM 21792:1-3 kivikautisia asuinpaikkalöytöjä ja rautakuonaa v:lta 1982

Tila: RNro 29:5

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 13.8.1982.

Kohde sijaitsee Hirvaskoskella ns. Varisnokassa Hirvasjoen ylittävältä maantiesillalta (maantie nro 78) n. 180 m ENE ja Hirvaskosken talosta 750 m SE n. 100 x 30 m:n kokoisen hiekkakuopan koillisreunassa, josta poimittiin v:n 1982 löydöt: kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia ja rautakuonaa. Löytökohdassa näkyi myös kulttuurimaata ja palaneita kiviä. Asuinpaikka jatkunee kuopan reunasta n. 100 m NE suon reunustamalle 20 - 30 m leveälle harjuniemekkeelle, jossa havaittiin 5 laakeaa 4 - 5 m halkaisijaltaan olevaa kuoppaa, kookkain niemekkeen puolivälissä n. 60 m em. sorakuopan reunasta NE lähempänä niemekkeen NW-sivua.

Paikalla kasvaa männikköä, aluskasvillisuutena on varpuja ja jäkälää. Maaperä on vähäkivistä karkeahkoa hiekkaa.

Hirvaskosken talosta Hirvasvaaraan vievä vanha tie sivuaa em. hiekkakuopan W-reunaa.

Sakari Pälsi suoritti Varisnokassa tarkastusluoteisen koekaiivauksen v. 1928 tulosten jäädessä lähes kokonaisuudessaan negatiiviseksi (kertomus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa) Jongun tekoaltaan rakentamisen yhteydessä (padotuskorkeus 120,25) tai 121,0 m) on varmistettava, että Varisnokan asuinpaikka ei joudu vettymisalueelle ja siten sortumauhan alaiseksi.

- Kartta s. 60

- Kuva 1 (f. 57338-339). Löytöpaikka lännestä. Löytöjä poimittiin eniten vasemmalla näkyvän kannon luota luiskan yläosasta ja rinteestä. Harjanne hiekkakuopan takana.
- Kuva 2 (f. 57337). Harjanteella olevia kuoppia etelästä nähtynä.

PUDASJÄRVI 2 (Korento)

Inventointi 1982

Peruskartta 3532 04

HIRVASKOSKI

x = 5697

y = 1668

z = 123,9 - 125

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 2266:17-18, tasatalttoja v:lta 1884

KM 21793, hiotun kiviesineen sirpale v:lta 1982

Oulu 66, kaksi reikäkiveä v:lta 1896

Oulu 134, tasataltta v:lta 1896

Oulu 135, reikäkivi v:lta 1896

Tila: Ollila 12:5

Om. Eino Tolkkinen, os.

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 23.8.1982.

Tällöin löytyi Ollilan tilaan kuuluvalta peruna- ja kasvimaana olevalta viljelysmaan osalta Korentojärven NW-rannalta hiotun kiviesineen sirpale. Löytöpaikka sijaitsee tilan asuinrakennuksesta 200 m S. Maaperä on hiekkaa ja hiekkamultaa, rinne viettää ja SE ja S. Oulu - Kuusamo -tien Iinattijoen ylittävältä sillalta on kohteeseen matkaa n. 200 m E.

Snellman (1887, 11-12) kertoo tilalta löydetyn keräämiensä esineiden (KM 2266:17-18) lisäksi useampia muitakin kiviesineitä, ainakin 9 kpl.

- Kartta s. 61

- Kuva 3 (f. 57340-42). Näkymä koillisesta Korentojärvelle yli Oulu - Kuusamo -maantien. Löytöpaikka merkitty nuolella kuvaan.

PUDASJÄRVI 4 (Koivuniemi)

Inventointi 1982

Peruskartta 3531 06

JONKU

x = 4818

y = 1050

z = 117,5-120

K i v i e s i n e e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II (III)

Löydöt: KM 2266:20, reikäkivi v:lta 1884

Tila: Yhteismaa

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 12.8.1982.

Em. kiviesine on löytötietojen mukaan löydetty Koivuniemen edustalta malmia nostettaessa. Erään Jongun Karvosenniemellä asuvan vanhan paikkakuntalaisen kertoman mukaan malmia on nostettu Koivuniemen edustalla nykyisen yhteismaan kohdalta.

Tätä arveltua löytöpaikkaa tarkastettaessa - kapea tulvahietikkokais-
tale hiesu- ja savipohjaisen rantaveden ja kivikkoisen rannan välissä -
ei paikalta ja sen lähistöltä havaittu mitään muinaisjäännökseen
viittaavaa.

Kohde sijaitsee Koivuniemen tyvessä niemen SE-rannalla Karvosenniemen
lossilaiturista 1020 m NNW.

- Kartta s. 62

PUDASJÄRVI 5 (Hiltula)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

x = 5336

y = 9642

z = 112,5 - 115

K i v i e s i n e e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 2266:21, tasataltta

Tila: Hiltula 8:1

Om. Poromies Jussi Kipinä, os. 93100 Pudasjärvi

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 2.8.1982.

Hiltulan tila sijaitsee Pudasjärven Hilturannalla Pudasjärven ja Tuulijärven välisellä kannaksella Pudasjärven kirkosta n. 1700 m kaakkoon.

Paikalla haastateltiin lääninneuvos Antti Hiltulaa (os. Valtakatu 20, 96200 Rovaniemi 20). Hän ei tiennyt esineen löytöpaikkaa mutta arveli esineen löytyneen ns. Sakastipellosta Jussi Kipinän asuinrakennuksen lähistöltä (=koordinaatit). Arveltua löytöpaikkaa tarkastettaessa - kynnöksellä oleva hiekkamultapelto - ei kohdassa havaittu mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa.

- Kartta s. 63

PUDASJÄRVI 8 (Rantala)

Inventointi 1982

Peruskartta 3513 06

KIPINÄ

x = 4304

y = 7997

z = n. 105

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a (?), luokka II

Löydöt: hukkaan joutunut kourutaltoa v:lta 1930 - 32

Tila: Rantala 30:7

Oiva Keskitalo tarkasti kohteen, jossa kerrottiin olleen myöskin liesikiveyksen 16.7.1968 negatiivisin tuloksin (kts. Oiva Keskitalon kertomus Pudasjärvi, Kipinä, Rantala, löytöpaikan tarkastus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa). Löytöpaikka sijaitsee Kipinän kylässä Iijoen ylittävältä maantiesillalta n. 1150 m E kapean jokihaaran mantereesta erottaman Myllysaaren N-rannalla.

Iijoen keskijuoksun rakentamisen johdosta Markku Torvinen tarkasti kohteen 28.7.1982.

Löytöpaikka on nurmella olevaa pensoittunutta rantaniittyä. Törmän päällä ja taitteessa näkyi hienossa ruskeassa hiekassa tulenpidon jälkiä, nokea ja hiiltä, joista ainakin osa vaikutti varsin tuoreilta. Mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa ei paikalla havaittu.

- Kartta s. 64

PUDASJÄRVI 13 (Veteläinen)

Inventointi 1982

Peruskartta 3531 09

VENYMÄ

x = 4760

y = 2692

z = n. 125

K i v i e s i n e i d e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 9137, pohjalainen kirves v:lta 1930

KM 9267:1 tasataltta v:lta 1930

Tila: Veteläinen 3:3

Om. Eino Veteläinen

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen kävi Veteläisen tilalla Kurjenkylässä 17.8.1982.

Nykyinen isäntä kertoi isänsä löytäneen em. esineet Iijoen SE-rannalta rantatörmän päältä tilan nyk. asuinrakennuksesta n. 400 m S (= koordinaatit).

Osoitettu löytöpaikka - tasainen jokirantaniitty - oli tarkastushetkellä ketona, joten havaintomahdollisuudet olivat heikot. Maaperä on löytökohdassa hiekkaa. Kohdalla on n. 4 m korkea vyöryvä rantatörmä, jonka yläreunaa tarkastettaessa ei havaittu mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa, ei myöskään lähialuetta tarkastettaessa. Kohde sijaitsee Kurjenkylän koulusta 1660 m E.

- Kartta s. 65

- Kuva 4 (f. 57343-44). Löytöpaikka rakennuksesta vasemmalle olevalla viljelysalueella. Kuva koillisesta.

PUDASJÄRVI 14 (Aalto)

Inventointi 1982

Peruskartta 3532 01

KIVARIJÄRVI

x = 5145

y = 0222

z = 117,5 - 120

K i v i e s i n e e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II (III)

Löydöt: KM 9267:2, kourutaltoa v:lta 1930

Tila: RNro 38:6

Om. Pudasjärven Osuuskauppa

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 12.8.1982.

Esineen löysi Ahti Aalto v. 1930 n. 2,5 km Kurenalan kylästä Jongun kylään päin ja n. 90 m Iijoen rannasta S maantien viereen aidantolppaa kaivaessa.

Paikalla saatiin kuulla, että Aallon asuinrakennus paloi, ja tontti myytiin. Samainen kertoja tiesi osoittaa em. esineen löytöpaikan. Löytökohta on pienellä mäennyppylällä, jota on leikattu Kurenalus - Jonku -maantien takia. Tien leikkauksessa ei havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Maaperä on karkeahkoa soraa.

Aallon tontilla ei ole nykyisin rakennuksia. Alue kasvaa sekametsää ja heinikkoa, joten havaintomahdollisuudet olivat heikot.

Kohde sijaitsee Iijoen SW-rannalla Oulu - Kuusamo -maantien (tie nro 20) Kurenaluksen sillasta 2900 m ESE ja Liepeen pappilasta 1340 m SE.

- Kartta s. 66

- Kuva 5 (f. 57345). Näkymä Kurenalus - Jonku -maantieltä kaakkoon. Löytökohta tien vasemmalla puolella tieleikkauksen kohdalla.

PUDASJÄRVI 17 (Rauhala)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

x = 5530

y = 9714

z = 110 - 112,5

K i v i e s i n e e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: Oulu 131, oikokirves v:lta 1896

Tila: RNro 9:24

Om. Pudasjärven kunta

Iijoen keskijuoksun rakentamisen johdosta suoritettujen inventointien kestäessä Markku Torvinen sai kuulla em. esineen löytötiedoissa mainitun - "vallesmannin" asuman Rauhalan tilan sijainneen niemessä Pudasjärven NE-rannalla n. 2700 m ENE Pudasjärven kirkosta (= koordinaatit).

Paikkaa tarkastettaessa 2.8.1982 ei siinä havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Tilan rakennukset on purettu, piha-alue ja lähiympäristö on nurmella ja pensaikkona, joten havaintomahdollisuudet olivat heikot. Samaisen niemen NW-kärjessä on huvila. Sen pihapiiriä ja hiekkarantaa tarkastettaessa ei myöskään havaittu mitään muinaisjäännökseen viittavaa, vaikka tämä kohta olisikin maastonsa puolesta varsin sopiva muinaisasuinpaikaksi.

- Kartta s. 67

PUDASJÄRVI 26 (Kurenkoski)

Inventointi 1982

Peruskartta 3531 09

VENYMÄ

x =

y =

z =

Peruskartta 3532 01

KIVARIJÄRVI

x =

y =

z =

R a u t a k a u t i n e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 2508:124, terältä katkenneen miekan kahvapuoli

Löytötietojen mukaan tämä katkelmallinen esine on löydetty Iijoessa olevasta Kurjenkoskesta Pudasjärveltä. Toisen tiedon mukaan löytö on peräisin Pudasjärveltä "järven pohjasta". (Snellman 1887, 42 ja kuva 78).

Iijoessa on kaksi Kurjenkoskea. Ylempi sijaitsee Kurjenkylässä Pudasjärven kirkosta n. 32 km SE ja toinen Pudasjärven taajaman, Kurenaluksen yläpuolella taajamasta runsas kilometri ylävirtaan.

PUDASJÄRVI 27 (Törrö, Navettapelto) Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

x = 5476

y = 9998

z = 115 - 117,5

R a u t a k a u t i n e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 3296:7, rautakirves v:lta 1896

Tila: Törrö 9:24

Om. Pudasjärven kunta

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen kävi Törrön tilalla 2.8.1982.

Tilan asuinrakennukset (= koordinaatit) ovat nykyään kunnan vuokra-asuntoina, ja nykyiset asukkaat eivät tiedä löydöstä tai löytöpai-
kasta "Navettapellon Sakasti -nimisestä osasta" mitään. Lähiympä-
ristöä tarkastettaessa ei havaittu mitään muinaisjäännökseen viit-
taavaa.

Pinta-alaltaan suuri Törrön tila, jolla on mm. Pudasjärven vanhain-
koti, sijaitsee Kivarinjärvestä Pudasjärven E - päähän laskevan
Törrönjoen NW -rannalla n. 4000 m Pudasjärven kirkosta E.

- Kartta s. 67

PUDASJÄRVI 34 (Kattilaniva)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

x = 53 -

y = 92 -

z =

" L a p i n p a t o " , luokka II

Snellman (1887, 121) mainitsee, että Siikalampien yläpuolella Iijoen Kattilanivassa on n. 40 sylvä pitkä 2-aukkoinen kivistä ladottu pato.

Kohde sijaitsee vajaat 2,5 km Pudasjärven kirkosta WSW.

Kollajan altaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla n. 1,5 m. Kattilanivan pato saattaa tulla myöskin Siikahaaran tulvapaton rakentamisen vaikutuspiiriin.

- Kartta s. 68

PUDASJÄRVI 35 (Siikaniva)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI 3514 10

x = 53 - 54

y = 90-91

z =

" L a p i n p a t o ", luokka II

Snellman (1887, 121) mainitsee, että Iijoen Siikanivassa Siikalam-
pien välillä on l - aukkoinen kivistä ladottu pato. Se sijaitsee
n. 4,5 km Pudasjärven kirkosta W.

- Kartta s. 68

PUDASJÄRVI 40 (Alatalo)

Inventointi 1982

Peruskartta 3531 09

VENYMÄ

x = 4719

y = 2574

z = n. 130

K i v i e s i n e e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 19317, reikäkivi v:lta 1972

Tila: RNro 1:23

Om. Osmo Alatalo, os. 93320 ERVASTI

Kesäkuussa 1972 lähetettiin Kansallismuseon kokoelmiin Maija Alatalon (os. 93220) löytämä reikäkivi, joka löydettiin Alatalon pihamaalta kukkapenkkiä tehtäessä.

Paula Purhonen tarkasti kohteen v. 1975 (kertomus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa). Paikalla ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäänökseen viittaavaa.

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 17.8.1982. Maanomistajaa haastateltiin ja lähiympäristöä tarkastettiin. Mitään muinaisjäänökseen viittaavaa ei paikalla havaittu, tosin havaintomahdollisuudet olivat heikot viljelysmaiden osalta osa oli kesantona ja viljellyiltä alueilta oli sato vielä korjaamatta. Alatalon tila sijaitsee Iijoen NW-rannalla joen ja Takalampi -nimisen lammen välillä hiekkamäen Kurjen kylän koulusta 600 m SE.

- Kartta s. 65

PUDASJÄRVI 46 (Tuulijärvi, E-ranta) Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

N-pää x = 5068

y = 9735

z = 107 - 110

S-pää x = 5048

y = 9728

z = 107 - 110

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21782:1-9, kivikautisia asuinpaikkalöytöjä v:lta 1982

Tila: RNro 25:4

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 3.8.1982.

Kohde sijaitsee Tuulijärven E-rannalla Pirttiniemen ja Kotiniemen välillä Pudasjärven kirkosta n. 4800 m SE.

Asuinpaikkamerkkejä - kvartsiesineen katkelmia, kvartsi- ja kivilaji-iskoksia ja palaneita kiviä näkyi "pesäkkeittäin" tulvan huuhtomalla rantahietikolla rannan suunnassa n. 200 m:n matkalla ja n. 15-20 m leveällä vyöhykkeellä. Maaperä on hienohkoa vähäkivistä hiekkaa. Rantahietikon E - puolinen alue on tasaista männikkökangasta.

Kollajan altaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla n. 1,5 m, joten kohde on tutkittava ennen veden nostamista.

- Kartta s. 63

- Kuva 6 (f. 57346-347). Löytöaluetta etelästä.

PUDASJÄRVI 47 (Ent. seurojentalon tontti) Inventointi 1982

Peruskartta 3532 10

KIVARIJÄRVI

x = 5232

y = 0070

z = 110 - 112,5

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a (?), luokka II

Löydöt: KM 21783:1-3, kvartsi- ja kivilaji-iskoksia, palanutta luuta v:lta 1982

Tila: RNro 18:11

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 4.8.1982.

Kohde sijaitsee Iijoen laajentuman - Ylilammen - N-rannalla tasalakisella ja jyrkkärantaisella niemellä. Maaperä on kivikkoista soraa. Paikalla on sijainnut hiljattain palanut seurojentalo ja pihapiiriä näyttää tasatun.

Talon perustuksen SW kulman kohdalta löytyi kivilaji-iskos(?) ja luuta, niemen W-rannalta heikkolaatuisia kvartsi-iskoksia.

Kohde sijaitsee Liepeen pappilasta n. 250 m NW yli Iijoen.

- Kartta s. 66

PUDASJÄRVI 48 (Kivarijärvi S - ranta)

Inventointi 1982

Peruskartta 3532 01

KIVARIJÄRVI

- a) x = 5512
y = 0128
z = 108,1 - 110
- b) x = 5500
y = 0122
z = 108,1 - 110

K i v i e s i n e e n l ö y t ö p a i k k a j a k i v i k a u -
t i n e n a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21810, alkeellinen poikkikirves, jonka kapeakanta on hiottu
taltaksi, vuodelta 1979-80

KM 21784:1-2, iskoksia v:lta 1982

Tila: Pietari 190

Om. Aukusti Pietarilan perikunta

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti löytöpaikan 4.8.1982.

Pietarin huvilatilan asukkaat kertoivat huvilan rannasta Jari Liston (os. Myllärintie 27, 96400 Rovaniemi 40) löytämästä kiviesineestä (lp. = koordinaatit a), jonka he lahjoittivat Kansallismuseon kokoelmiin. Kiviesineen löytöpaikkaa tarkastettaessa - kivikkoista rantahietikkaa niemen kärjessä - ei havaittu asuinpaikkamerkkejä. Tästä kohdasta n. 140 m SW rantahietikolta löytyi kvartsi- ja kivilaji-iskoksia pieneltä alueelta (koordinaatit b).

Kohde sijaitsee Kivarijärven S - rannalla Raiskionkankaan kohdalla niemen kärjessä ja saman niemen NW-rannalla. Törrönjoen Luusuasta on kohteeseen matkaa n. 900 m E.

Kollajan altaan rakentaminen ulottaa vaikutuksensa myös Kivarijärveen. Järven pinta nousee n. 0,5 m, joten kohde on tutkittava ennen veden nostamista.

- Kartta s. 69

- Kuva 10 (f. 57348). Kivarijärven etelärantaa lounaasta. Kirveen löytöpaikka taustalla niemen kärjessä (nuoli), kvartseja läheltä vesirajaa kuvassa näkyvän henkilön kohdalta.

PUDASJÄRVI 49 (Aittojärvi)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 07

AITTOJÄRVI

x = 5798

y = 8732

z = n. 112,5

K v a r t s i - i s k o k s e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21785, kvartsi-iskos v:lta 1982

Tila: RNro 25:8

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 2.8.1982.

Tällöin löytyi yksi kvartsi-iskos hiekkamultaiselta perunamaalta SW-rin-
teeltä Aittojärven NE rannalta. Löytökohta on huvilatonttina ja suurim-
maksi osaksi nurmella tai kasvaa mönnikköä. Rinne viettää kohtalaisen
jyrkästi.

Muita asuinpaikkaan viittaavia merkkejä ei paikalla havaittu monin paikoin
kohtalaisen hyvistä havaintomahdollisuuksista huolimatta.

Kohde sijaitsee Aittojärven kylänosassa Aittojärven koulusta n. 160 m SW.

- Kartta s. 70

PUDASJÄRVI 50 (Karvalampi)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

x = 5525

y = 9798

z = n. 110

K u o p p a r y h m ä, luokka II

Tila: RNro 55

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 2.8.1982.

Tällöin havaittiin harvaa männikköä kasvavalla jäkälä- ja varvikkokankaalla 5 laakeaa kuoppaa, suurin kooltaan n. 4 x 5 m ja syvyydeltään n. 50 cm. Kuopat sijaitsevat n. 50 x 50 m:n kokoisella alueella, rannimainen (= pohjoisin) jyrkähkön sortuvan rantatörmän päällä. Törmässä ei havaittu mitään muinaisasuinpaikkaan viittaavaa kohtalaisen hyvistä havaintomahdollisuuksista huolimatta.

Kohde sijaitsee Pudasjärven NE-päässä Karvalammen S-rannalla Pudasjärven kirkosta 2560 m ENE.

Kollajan altaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla n. 1,5 m, joten kohde on tutkittava ennen veden nostamista.

- Kartta s. 71

PUDASJÄRVI 51 (Koskenniemi)

Inventointi 1982

Peruskartta 3513 06

KIPINÄ

x = 4322

y = 7864

z = 102,5 - 105

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: "kiviesineitä", hukkaantuneet (Karvonen 1900, osa II, osa s. 3)

KM 21786, kvartsi-iskoksia v:lta 1982

Tila: Vähkyrä 24:2

Om. Lauri Vähkyrä, os. 93140 Kipinä

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 28.7.1982.

Tällöin havaittiin kvartsi-iskoksia Iijoen Kipinänkoskeen pohjoisesta pistävällä Koskenniemellä olevan Vähkyrän tilan pihapiirissä kasvi- ja perunamaalta. Löytökohta sijaitsee tilan asuinrakennuksesta 5-10 m WNW.

Iskoksia näkyi n. 5 m leveällä ja rannan suunnassa n. 15 m pitkällä vyöhykkeellä. Maaperä on hiekkaa ja hiekkamultaa, rinne viettää SW.

Karvonen (1900) kirjoittaa matkakertomuksensa II osassa s:lla 3 "samassa (=Kollajan) kylässä Koskenniemessä Kipinän rannassa kerrottiin olleen saunan sija, ennen löydetty kiviaseita. Nyt nurmettuneena peltona".

Nykyisillä asukkailla ei ollut tietoa "saunan sijasta" tai niemeltä löytyneistä kiviesineistä. Tarkastushetkellä oli Koskenniemi lähes kokonaisuudessaan niittynä tai laitumena.

Kohde sijaitsee Kipinän kyläosassa Iijoen NE rannalla Kipinän koulusta n. 780 m NW yli joen.

- Kartta s. 64

- Kuva 7 (f. 57349-350). Kvartsien löytöpaikka saunarakennuksesta oikealle kasvimaassa. Kuva kaakosta.

PUDASJÄRVI 52 (Riekinkangas E)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

E-pää x = 5508

y = 9781

z = 107 - 110

W-pää x = 5506

y = 9768

z = 107 - 110

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21787:1-4, kivikautisia asuinpaikkalöytöjä v:lta 1982

Tila: RNro 20:24

Om. Pudasjärven kunta

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 29.7.1982.

Tällöin löydettiin Pudasjärven E-päästä N-rannalta, uimarannalta tulvan kuluttamalta rantahietikolta ja n. 1 m korkean törmän taitteesta ja päältä kivikautisia asuinpaikkalöytöjä: kvartsikaavin, hiotun kiviesineen kappale, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Asuinpaikkamerkkejä, myös palaneita kiviä, näkyi rannan suunnassa runsaan 100 m:n matkalla. Törmän päällä kasvaa männikköä, aluskasvillisuus on monin paikoin kulunut, maaperä on hiekkaa.

Kollajan altaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla n. 1,5 m, joten asuinpaikka on tutkittava ennen veden nostamista.

Kohde sijaitsee Pudasjärven kirkosta n. 2300 m ENE.

- Kartta s. 71

- Kuva 8 (f. 57351-352). Löytöaluetta idästä. Löytöjä eniten törmän yläreunasta ja taitteesta.

PUDASJÄRVI 53 (ent. leirialue)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

x = 5491

y = 9709

x = 107 - 110

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21788:1-4, kivikautisia asuinpaikkalöytöjä v:lta 1982

Tila: RNro 20:24

Om. Pudasjärven kunta

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 29.7.1982.

Tällöin löytyi kivikautisia asuinpaikkalöytöjä, kvartsikaavin, kvartsi- ja kivilaji-iskoksia sekä palanutta luuta kunnan entisen leirialueen tontilta Pudasjärven pohjoisrannalta. Löytöjä näkyi rantatörmän taitteessa tulvan kuluttamassa kohdassa pienellä alalla. Maaperä on hiekkaa, törmän päällä kasvaa männikköä, törmässä ja sen alapuolisella tulvahietikolla pensaikkoa.

Kollajan altaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla n. 1,5 m, joten kohde on tutkittava ennen veden nostamista. Kohde sijaitsee 1640 m Pudasjärven kirkosta E.

- Kartta s. 72

PUDASJÄRVI 54 (Riekki)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

x = 5465

y = 9539

z = 107 - 110

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21789:1-5, kivikautisia asuinpaikkalöytöjä v:lta 1981

Tila: Riekki 3:16

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 30.7.1982.

Tällöin löydettiin Pudasjärven N-rannalta veden vaivaamalta hietikolta kivikautisia asuinpaikkalöytöjä: retusoidun piiesineen katkelma, kvartsi-kaavin, piilastu, kvartsi-iskoksia sekä palanutta luuta. Löydöt poimitiin n. 10 x 5 m:n alalta. Piiesineen katkelman löytöpaikan luona näkyi hietikolla kasa palaneita liesi-(?)kiviä. Paikalla kasvaa pensaikkaa ja heinää.

Kohde sijaitsee Pudasjärven kirkosta n. 170 m SSW.

Kollajan altaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla n. 1,5 metriä, joten asuinpaikka on tutkittava ennen veden nostamista.

- Kartta s. 72

PUDASJÄRVI 55 (Leilahti NE)

Inventointi 1982

Peruskartta 3514 10

PUDASJÄRVI

x = 5472

y = 9510

z = 107 - 110

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a ,   luokka II

Löydöt: KM 21790:1-3, kivikautisia asuinpaikkalöytöjä vuodelta 1982

Tila: RNro 3:31

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 30.7.1982.

Tällöin havaittiin tulvan kuluttamalla loivalla rannalla hietikolla kvartsi- ja kivilaji-iskoksia. Rantahietikko on po. kohdalla n. 20 m leveä. Löydöt poimittiin rannan suunnassa n. 20 m pitkältä ja 5 m "leveältä" alalta ja n. 5-10 m matalasta törmän taitteesta rantaan päin. Löytöpaikan N-puolinen alue on niittynä ja laitumena. Puusto ja pensainko puuttuu löytökohdasta ja sen lähistöltä.

Kohde sijaitsee Pudasjärven N-rannalla Pudasjärven kirkosta n. 350 m WSW.

Kollajan altaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla n. 1,5 m, joten asuinpaikka on tutkittava ennen veden nostamista.

- Kartta s. 72

- Kuva 9 (f. 57353-355). Löytöaluetta lännestä. Eniten löytöjä poimittiin kuvassa keskellä olevalta hietikolta ja heikosti erottuvan törmän taitteesta.

PUDASJÄRVI 56 (Varisnokka 2)

Inventointi 1982

Peruskartta 3532 04

HIRVASKOSKI

x = 3526

y = 1615

z = 127,5 - 130

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a ,   luokka II

Löydöt: KM 21791:1-3, kivikautisia asuinpaikkalöytöjä v:lta 1982

Tila: RNro 29:5

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 13.8.1982.

Tällöin havaittiin kivikautisia asuinpaikkalöytöjä, kvartsi- ja kivilajiskoksia ja palaunutta luuta maantien leikkauksesta (tie nro 78) n. 70 m Hirvasjoen sillalta SE. Löydöt poimittiin tien N-puolelta leikkauksen yläreunasta n. 20 m:n matkalta. Maaperä on karkeahkoa, paikoin kivikoista hiekkaa, rinne viettää W. Tieleikkaus näyttää tuhonneen ainakin osan asuinpaikasta. Kts. kohteet PUDASJÄRVI 1 ja 57.

- Kartta s. 60

- Kuva 11 (f. 57356). Löytökohta tien leikkauksessa tien vasemmalla puolella (nuoli). Kuva Hirvasjoen sillalta (maantie nro 78) itään.

PUDASJÄRVI 57 (Varisnokka 3)

Inventointi 1982

Peruskartta 3532 04

HIRVASKOSKI

x = 5322

y = 1610

z = 125 -130

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21794:1-2 kaavin ja kvartsi-iskoksia v:lta 1982

Tila: RNro 29:5

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 13.8.1982.

Tällöin havaittiin kvartsi-iskoksia Hirvasjoen E -törmän reunaa noudatavalta huvilapalstalle ylävirran suuntaan vievältä tieltä. Maaperä on löytökohdassa hiekkaa, tien molemmin puolin männikkökangasta. Puolangan tieltä (nro 78) on löytöpaikkaan matkaa n. 40 m SW ja törmän taitteesta n. 10 m E.

Kts. kohteet PUDASJÄRVI 1 ja 56.

- Kartta s.73

- Kuva 12 (f. 57357) Huvilatontille johtava tie. Löytökohta sähköpylvään kohdalla ja tiellä siitä muutama metri etelään. Kuva pohjoisesta.

PUDASJÄRVI 58 (Korentojärvi, NW-ranta)

Inventointi 1982

Peruskartta 3532 04

HIRVASKOSKI

x = 5666

y = 1630

z = 123,9 - 125

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21795, kvartsi-iskoksia v:lta 1982

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvini-
nen tarkasti kohteen 23.8.1982.

Tällöin havaittiin Korentojärven NW-rannalla huvilatontin ja sen NE-
puolisen niityn kohdalla rantahietikolla ja n. 1 m korkean törmän juu-
ressa kvartsi-iskoksia n. 100 m:n matkalla rannan suunnassa. Huvilatontti
on osittain männikkökangasta, osittain nurmettunutta viljelysmaata ja
loivahkoa SE viettävää rinnettä. Tästä NW maasto kohoaa jyrkemmin kohti
Korentokankaan NE-päätä. Oulu - Kuusamo -maantien Iinattijoen sillasta
on kohteeseen matkaa n. 350 m SW (tie nro 20).

Kts. kohde PUDASJÄRVI 2 ja 63.

- Kartta s. 61
- Kuva 13 (f. 57358). Näkymä koillisesta Korentojärvelle yli Iinattijoen
suun. Kohde merkitty kuvaan nuolella.

PUDASJÄRVI 59 (Männistö)

Inventointi 1982

Peruskartta 3531 06

JONKU

x = 4997

y = 1318

z = n. 125

R ö y k k i ö , luokka II

Tila: Männistö 1:22

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 12.8.1982.

Röykkiö sijaitsee Parkkilasta yli Iijoen Hirvaskoskelle vievän tien ja sen W-puolella olevan Männistön tilan kesäasuntona olevan asuinrakennuksen välissä männikkökankaalla asuinrakennuksen S-päästä n. 20 m E.

Röykkiö on laakea, halkaisijaltaan n. 40 m. Yhdestä kivikerroksesta koottu röykkiötä ympäröivä reunakiveys on keskustan kiveystä korkeampi.

Röykkiön alarinteen puolella n. 10 m:n päässä on viljelysmaata, mutta röykkiö ei vaikuta viljelysröykkiöltä.

Em. tien Iijoen ylittävältä sillalta on kohteeseen matkaa 250 m NNW:een.

- Kartta s. 74

- Kuva 14 (f. 37359). Röykkiö pohjoisesta. Tilan asuinrakennus kuvan ulkopuolella oikealla (= länsipuolella).

PUDASJÄRVI 60 (Lapinniemi)

Inventointi 1982

Peruskartta 3531 06

JONKU

x = 4860

y = 1154

z = 120 - 122,5

L a p p a l a i s a s u i n p a i k k a (?), luokka II

Tila: RNro 2:4

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä kävi Markku Torvinen Jongun järven pohjoispäässä olevalla Lapinniemellä 12.8.1982. Niemen SE-osassa on pieni niitty. Sen SE-reunassa metsämaassa havaittiin epämääräisiä kivikasoja ja kuoppia. Maaperä on kivikkoista soraa.

Niemen nimi ja sen edustalla oleva pieni Lapinsaari saattavat viitata siihen, että paikalla on ollut lappalaisasutusta.

Kohde sijaitsee Jongunkylän lossilaiturista 1160 m N.

- Kartta s. 62

PUDASJÄRVI 61 (Pesälänniemi)

Inventointi 1982

Peruskartta 3531 06

JONKU

x = 4374

y = 1480

z = 118,8 - 120

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21796:1-3, kvartsikaavin, kvartsi- ja kivilaji-iskoksia v:lta 1982

Tila: RNro 24:4

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinnen tarkasti kohteen 11.8.1982.

Tällöin havaittiin Pesälänniemen SW-rannassa olevan huvilan kohdalla kivikkoisella rantahietikolla em. kivikautiset asuinpaikkalöydöt 2-3 m:n laajuisella alueella. Löytökohdassa kasvaa pensaikkaa, tulvarajan yläpuolella männikköä. Maaperä on kivikkoista soraa.

Kohde sijaitsee Jonkujärven E-rannalla Liikasenniemen kärjestä n. 2200 m ENE ja Jonkunkylän lossilaiturista 4950 m SE.

Jonkun voimalaitoksen ja tekoaltaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla n. 1,5 m (padotuskorkeus on + 120,5), joten kohde on tutkittava ennen veden nostamista.

- Kartta s. 75

PUDASJÄRVI 62 (Huopaja)

Inventointi 1982

Peruskartta 3532 04

HIRVASKOSKI

x = 5125

y = 1448

z = n. 125

"L a p i n h a u t o j a", luokka II

Tila: RNro 1:12

Om. Eino Nevala

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinnen tarkasti kohteen 12.8.1982.

Karvonen (1900, II Löydöt, s. 3) kirjoittaa matkakertomuksessaan "Sotkajärven kylässä Huopojan kankaalla tavataan useampia Lapin hautoja. Kaivaessa tavattiin hiiliä."

Huopaja on pieni kivikkoinen havupuita kasvava moreenimäki, joka on NE - SW -suuntainen, pituudeltaan n. 250 m ja leveydeltään n. 100 m. Karvosen mainitsemat "haudat" sijaitsevat mäen laella sen SW-osassa. Kuopat, 8-10 kpl, ovat varsin epämääräisen muotoisia, yleensä pitkänomaisia ja laakeita kookkaimpien ollessa pituudeltaan 4-5 m ja runsaan aluskasvillisuuden peitossa.

Kohde sijaitsee Sotkajärven ja Hirvaskosken kyläryhmien välissä, mainittuja kyläryhmiä yhdistävän maantien SE-puolella tiestä n. 450 m ja Hirvaslammen SW-rannasta 500 m SW.

- Kartta s. 73

PUDASJÄRVI 63 (Rinne)

Inventointi 1982

Peruskartta 3532 04

x = 5704

y = 1657

z = 125 - 130

K v a r t s i - i s k o k s e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21797, kvartsi-iskos v:lta 1982

Tila: Rinne 29:1

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinnen tarkasti kohteen 16.8.1982.

Korentojärven rantoja tarkastettaessa löytyi em. kvartsi-iskos Rinteen tilan maalta vanhan Oulu - Kuusamo -maantien NW-reunalta tilan asuinrakennuksesta, jossa toimii postitoimisto, n. 20 m SE. Maaperä on löytökohdassa hiekkaa. Löytökohta on osittain pihamaaksi tasattua kesantoniittyä ja rinne viettää etelään kohti Korentojärveä, jonka rantaan on matkaa n. 150 m. Kohde sijaitsee Korentokylässä Ollilan (=ent. Korento) tilan rajanaapurina SW -puolella. Oulu - Kuusamo -maantien (nro 20) Iinattijoen ylittävältä sillalta on kohteeseen matkaa 140 m NE. Kts. kohteet PUDASJÄRVI 2 ja 58

- Kartta s. 76

- Kuva 15 (f. 57360). Kuva Oulu - Kuusamo -maantieltä yli Iinattijoen sillan koilliseen. Löytöpaikka vanhan tien vasemmassa reunassa nuolen osoittamassa kohdassa.

TAIVALKOSKI 8 (Harjunpää)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 03

PIRINKOSKI

x = 7436

y = 5473 ~~4573~~

z = 175-180

K i v i e s i n e e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 15324:1 tasataltta v:lta 1961

Tila: Harjunpää 16

Om. Yrjö ja Veikko Kortteslahti

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 24.8.1982.

Em. taltan löysi mv. Kalervo Latvalehto tilan asuinrakennuksesta 50-60 m jokeen päin viljelysmaalta.

Paula Purhonen tarkasti kohteen v. ¹⁹⁷⁵ ~~1970~~. Paikalla ja lähiympäristössä ei havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa (tark. kertomus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa).

Vuoden 1982 käynnin aikana tilalla ei ollut asukkaita, eikä paikalla havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa.

Löytöpaikalla on maaperä hiekkaa ja hiekkamultaa, ja kohta oli tarkastus-
hetkellä ketona, joten havaintomahdollisuudet olivat heikot. Kohde sijaitsee Iijoen W-rannalla Jurmu - Kairiniemi maantien (nro 861) ja joen välillä rannasta n. 30 m ja Pirinkosken niskasta n. 400 m ylävirtaan.

Kohde sijaitsee siten, että Jurmun voimalaitoksen ja altaan rakentaminen nostaa veden pinnan tällä kohdalla + 182,4 m:iin, joten kohteessa on suoritettava koekaivaus ennen veden nostamista.

- kts. kohde TAIVALKOSKI 33

- Kartta s. 77

TAIVALKOSKI 9 (Runtinkoski)

Inventointi 1982

Topografinen kartta

4512 12

IRNIJÄRVI

x = 7350

y = 5012

z = n. 233

" L a p i n p a t o " (tuhottu) , luokka III

Snellman (1887, 120) kertoo Iijoessa Irnijärven alapuolella Runtinkosken niskassa olevasta padosta, joka on rakennettu poikki joen. Pato on 45-50 sylvä pitkä, 2-3 kyynärää leveä ja n. 1 kyynärä korkea.

Anja Sarvaan saaman tiedon mukaan ei Runtinkosken patoa ollut enää olemassa v. 1970 (tarkastuskertomus v:lta 1970 esihistorian toimiston topografisessa arkistossa).

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvini kävi Runtinkoskella 31.8.1982. Tällöin kävi ilmi, että Irnijärven säännöstelypadon rakentamisen yhteydessä Runtinkosken kohdalla on alkuperäisen jokiuoman W-reunaan louhittu vanhaa uomaa syvempi kanava ja uomaa muutenkin perattu, joten pato on viimeistään tässä yhteydessä tuhoutunut.

- Kartta s. 78

TAIVALKOSKI 11 (Kirkkosaari)

Inventointi 1982

Topografinen kartta

4512 05

TYRÄMÄKI

x = 6840

y = 3278

z = 223,4 - 225

R a u t a k a u t i n e n l ö y t ö p a i k k a (?) j a h a u t a -
s a a r i (m y ö h ä i n e n), luokka II

Jokijärven Kirkkosaari sijaitsee Jokijärven luusuassa vastapäätä Merjan-
niemeä, joka on luusuan N-rannalla ja S-rannalla olevia Simosen taloja.

Saari on pitkä ja kapea, n. 500 x 10 - 80 m. E-pään rannat ovat jyrkät.
Varsinkin saaren E- pää kohoaa useita metrejä Jokijärven pintaa ylemmäksi.
Maaperä on hiekkaa. Valtapuustona on männikkö, aluskasvillisuutena on
varvikkoa.

Matti Huurteen kautta saatiin v. 1962 tieto saarella olevista haudoista
ja samassa yhteydessä puhuttiin myös saaresta löydetyistä pronssiesineistä
ja keihäänkärjistä.

Anja Sarvas kävi tarkastamassa hautasaaren v. 1970 (kertomus esihistori-
an toimiston topografisessa arkistossa). Kyseessä on historiallisen
ajan hautasaari, joka liittyyneen Jokijärvellä sijainneeseen v. 1848 raken-
nettuun Taivalkosken ensimmäiseen kirkkoon. Em. esinelöydöistä ei paik-
kakunnalla tiedetty mitään.

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvi-
nen haastatteli jokijärveläisiä myös Kirkkosaaren liittyvistä asioista.
Erään vanhan paikkakuntalaisen kertoman mukaan saareen haudattiin vielä
1920-luvulla. Em. esinelöydöistä ei paikkakunnalla tiedetty mitään.

TAIVALKOSKI 14 14 (Levälä)

Inventointi 1982

Topografinen kartta
4512 05
TYRÄMÄKI
x = 6871
y = 3278
z = 223,4 - 230

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a (?), luokka II

Löydöt: 2 hukkaantunutta kiviesinettä,
KM 21800, kvartsi-iskoksia v:lta 1982

Snellman (1887, 10) kertoo kivikauden löydöistä Taivalkoskelta mm.
"Jokijärven Leväsen taloa tehdessä löydettiin erään vanhan raunion läheltä kaksi n. korttelin pituista, tuuman vahvuista aivan sileäksi hiottua kiveä..... ei niitä oltu talteen pantu".

Anja Sarva kävi v. 1970 tarkastamassa em. esineiden löytötietoja Levälässä (kertomus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa).
Esineiden löytöpaikkaa ei enää pystytty selvittämään, eikä paikalla havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen kävi Jokijärven Hoikkalan (ent. Levälä) tilalla 31.8.1982. Nykyiset asukkaat eivät tienneet tilaltaan muinaisesineitä koskaan löytyneen.

Lähialuetta tarkastettaessa havaittiin Jokijärven rannasta huvilatontilta (S -puolinen huvila) n. 500 m Hoikkalan asuinrakennuksesta S heikkolautuisia kvartsi-iskoksia. Ne poimittiin talteen huvilarakennuksesta n. 10 m SW ja n. 5 m vesirajasta venevalkamaan vievältä polulta.
Löytökohdasta oli hiljattain väännetty kuusen kanto. Samassa kohdassa näkyi punaiseksi palanutta maata, palaneita kiviä ja hiilen muruja.

Löytöpaikka on tasaista kuusimetsää kasvavaa maastoa. Rantatörmä on vajaa 1 m korkea, maaperä kivikkoista moreenia.

Kohde sijaitsee Jokijärven NW-rannalla Jokijärven koulusta n. 1800 m W.

- Kartta s. 79

- Kuva 16 (f. 57361). Kuva venevalkamaan vievältä polulta koilliseen.

Löytöpaikka kaadetun puun luona.

TAIVALKOSKI 15 (Jokijärvi, ent. lossiranta) Inventointi 1982

Topografinen kartta

4512 05

TYRÄMÄKI

x = 3503

y = 6834

z = 223,4 - 225

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a (?), luokka II

Löydöt: KM 18229, kvartseja v:lta 1970

Anja Sarvas tarkasti kohteen v. 1970 (kertomus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa). Tällöin löytyi kvartsi-iskoksia Jokijärven entisen lossin paikalta salmen S-rannalta aivan vesirajasta.

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen kävi paikalla 31.8.1982. Mahdollisesti johtuen kohtalaisen korkeasta vedestä ei paikalla havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa, ei myöskään lähialueella. Po. paikka on matalahkoa ja kosteahkoa pensaikkoa, kauempana rannasta männikköä kasvava niemi. Maaperä on kivikkoa ja soraa.

Kohde sijaitsee Jokijärven koulusta n. 500 m SE.

- Kartta s. 80

TAIVALKOSKI 16 (Perälä)

Inventointi 1982

Topografinen kartta

4512 06

ISO - ULKU

x = 7020

y = 3475

z = 223,4 - 23⁰

K i v i e s i n e e n l ö y t ö p a i k k a , luokka II

Löydöt: hukkaantunut kiviesine, mahd. hioin

Tila: Perälä 6:3 (ent. Kauhaperä)

Om. Hoikkalan perikunta

Snellman (1887, 10) kirjoittaa "Jokijärnessä olevan Kauhaperä -nimisen lahden rannalta oli myöskin löydetty n. 2 korttelin pituinen, korttelin levyinen ja yhtä tuumaa paksu kivi. Sen laidat olivat lierevät, nurkat pyöreiksi hiotut, koko kivi sileä, yhtä paksu joka paikasta. Kivi ... oli särjetty, palaset joutuneet ... tietämättömiin".

Anja Sarvas kävi v. 1970 Kauhaperällä. Talossa ei hävinneestä kiviesineestä tiedetty enää mitään, eikä ympäristöstä havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa (kertomus esihistorian toimiston topografisessa arkistossa).

Perälän tila (koordinaatit = päärakennus) sijaitsee Kauhaperän lahden N-rannalla Jokijärvi - Taivalkoski -maantien (nro 840) varressa tien SW-puolella ja Jokijärven koulusta n. 1600 m N.

- Kartta s. 81

TAIVALKOSKI 20 (Jokelanniemi)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 06

TAIVALKOSKI

x = 7524

y = 5740

z = n. 200

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a (?), luokka II

Löydöt: hukkaantunut taltta 1930-luvulta,

KM 21804:1-2, kvartsikaavin ja iskoksia v:lta 1982

Tila: Jokela 6:8

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen kävi Jokelan tilalla 26.8.1982.

Tilan vanhanemännän kertoman mukaan löydettiin 1930-luvulla tilan nykyisen asuinrakennuksen länsipuoliselta alueelta silloiselta viljelysmaalta kivitaltta, joka hukkaantui viime sodan aikana. Tarkastushetkellä oli löytöpaikka tasoitettu pihamaaksi ja nurmella. Lähiympäristöä tarkastettaessa löytyi kvartsikaavin (KM 21804:1 ja koordinaatit) Jokelanniemen W rantaa noudattavan rantasaunalle vievän tien leikkauksen joenpuoleiselta reunalta n. 30 m saunarakennuksesta N.

Myöskin tilan piha-alueen N-reunassa olevien aittojen luota pihatieltä löytyi hienosta hiekasta muutamia kvartsi-iskoksia (KM 21804:2, x = 7528, y = 5745, z = 205 - 207,5) vm. löytökohdasta n. 60 m NE.

Jokelanniemi on Pesiönlampi -nimiseen Iijoen laajentumaan pohjoisesta pistävä hiekkaniemi, jonka laki kohoaa n. 15 m joen ja lammen pinnasta. Rantatörmät ovat jyrkät. Laki on tasainen ja suurimmaksi osaksi viljelys- ja pihamaata.

Kohde sijaitsee n. 800 m Taivalkosken kirkosta S.

- Kartta s. 80

- Kuva 17 (f. 57362). Rantasauna kuvassa oikealla. Kaapimen löytöpaikka merkitty nuolella. Kuva pohjoisesta.

TAIVALKOSKI 21 (Turvakonalusta)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 06

TAIVALKOSKI

x = 75 - 76 -

y = 54 - 55 -

z =

K a l m i s t o (?), luokka II

Esihistorian toimiston topografisessa arkistossa olevan tiedon mukaan eri puolilla pitäjää tiedetään kertoa hautakummuista Turvakonalustalla, Kostonjoen ja Iijoen yhtymäkohdassa. Kummut sijaitsevat kosteen yläpäässä Härmänkankaan laidalla, joen S-puoella.

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen etsi em. kumpuja 26. ja 27.8.1982 tuloksetta. Paikkakuntalaiset eivät tienneet - huolimatta useista haastatteluista - asiasta mitään.

Haarakarin voimalan ja patoaltaan rakentaminen nostaa veden pintaa Turvakonalustalla n. 5 m (+ 187,0 metriin).

- Kartta s. 84

TAIVALKOSKI 22 (Lassinniemi)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 02

JURMU

x = 6337

y = 4182

z = 167,5 - 170

" H a u t o j a l i k i r a n t a a ", luokka II

Tila: Lassinniemi 12:4

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvini-
nen kävi Lassinniemen tilalla 18.8.1982.

Karvonen (1900, II, Löydöt s. 4) kirjoittaa matkakertomuksessaan "Jur-
mun kylässä Lassin niemessä tapaa selviä hautoja liki rantaa hiekka-
aholla".

Tilalla asiaa tiedusteltaessa kävi ilmi, että nykyinen isäntä on muutta-
nut tilalle v. 1935. Hän ei tiennyt Karvosen mainitsemista haudoista
mitään, eikä asiasta saatu enempää selkoa.

Lassinniemen tila (koordinaatit = päärakennuksen paikka) sijaitsee Iijoen
N-rannalla Valkealamminkankaalta Haapualle vievän tien varressa n. 3,5 km
mainittua tietä Valkealamminkankaalta.

- Kartta s. 85

TAIVALKOSKI 23 (Aatsinki 1)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 03

PIRINKOSKI

x = 7527

y = 4591

z = n. 180

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21799:1-3, kivikautisia asuinpaikkalöytöjä v:lta 1982

Tila: RNro 13:4

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 24.8.1982.

Tällöin havaittiin Iijoen ja Loukusajoen yhtymäkohdassa vm. joen suun SW-rannalla niemen kärjessä kivikautisia asuinpaikkalöytöjä: retusoidun kvartsiesineen katkelma, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Löytökohdalla on rantatörmä loiva. Löydöt poimittiin törmän taitteesta ja luiskasta, jossa näkyi myöskin palaneita liesi-(?)kiviä sekä palanutta maata laikkuina. Maaperä on kivikkoista soraa, maasto törmän päällä männikkökangasta.

Kohde sijaitsee Iijoen Aatsinginputaan W-rannalla Loukusajoen ylittävältä maantiesillalta (tie nro 861) n. 70 m SE.

Kohde sijaitsee siten, että Jurmin voimalaitoksen ja altaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla + 182,4 metriin, joten kohde on tutkittava ennen veden nostamista.

- Kartta s. 86

- Kuva 18 (f. 57363-365). Löytöpaikka pohjoisesta. Iijoen uoma vasemmalla. Enimmät löydöt sekä kulttuurimaata törmän ylimmässä osassa (merkitty x:llä).

TAIVALKOSKI 24 (Koitijärvi NE)

Inventointi 1982

Topografinen kartta

3543 07

KOITILA

x = 8420

y = 6610

z = 206,6 - 210

Kvartsi-iskosten löytöpaikka ja kuoppa-
paryhmä, luokka II

Löydöt: KM 21807, kvartsi-iskoksia v:lta 1982

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 1.9.1982.

Tällöin löytyi Oulu - Kuusamo -maantien (tie nro 20) E -puolelta Koitijärven NE-rantaa noudattavalta soraharjun laelta tieleikkauksesta n. 15 m E kvartsi-iskoksia. Löytökohdasta muutama metri E on laaja sorakuoppa.

Löytökohta on kapean satulamaisen ja paikoin kivikkoisen harjun laella. Paikalla kasvaa harvaa männikköä, aluskasvillisuutena on varvikkoa ja jäkälää. Koitijärven rannasta on löytöpaikkaan matkaa n. 30 m ja korkeuseroa järven pinnasta 5-6 m.

Koitijärven rantaa noudattava harju jatkuu em. maantien W-puolelle ja pistää kapeana ja n. 500 m pitkänä niemenä idästä Koitijärveen. Harjun laella välittömästi em. maantien leikkauksen W-puolella erottuu kolme laakeaa n. 2 m halkaisijaltaan olevaa kuoppaa. Kohde sijaitsee n. 12 km Taivalkosken kirkolta NE.

Kts. kohteet TAIVALKOSKI 25 ja 26.

- Kartta s. 87

- Kuva 19 (f. 57366). Kvartsien löytöpaikka lännestä. Kohta merkitty nuolella. Taustalla sorakuoppa. Koitijärvi kuvan ulkopuolella oikealla.

TAIVALKOSKI 25 (Koitijärvi, N)

Inventointi 1982

Topografinen kartta

3543 07

KOITILA

x = 8436

y = 6424

z = 206,6 - 210

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21808, kvartsi-iskoksia v:lta 1982

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 1.9.1982.

Tällöin löydettiin Koitijärven N-rannalla olevan niemen W-rannasta tulvan kuluttamalta rantahietikolta ja matalasta törmästä kvartsi-iskoksia ja tulen rapauttamia kiviä. Löytöjä näkyi n. 30 m:n matkalta rannan suunnassa.

Löytökohdan E-puoella maasto kohoaa männikköä kasvavaksi hiekkakumpareeksi, jossa on pieniä hiekkakuoppia. Niiden profiileissa ei havaittu löytöjä eikä kulttuurimaata.

Kohde sijaitsee Taivalkosken kirkolta n. 12 km NE ja Koitilan koulusta 2100 m E.

Kts. kohteet TAIVALKOSKI 24 ja 26.

- Kartta s. 88

- Kuva 20 (f. 57368). Asuinpaikka etelästä. Löytöjä eniten rantaheitikon yläosasta läheltä pensaikon reunaa.

TAIVALKOSKI 26 (Koitijärvi, niemi)

Inventointi 1982

Topografinen kartta

3543 07

KOITILA

x = 8418

y = 6550

z = 206,5 - 210

K i v i k a u t i n e n a s u i n p a i k k a , luokka II

Löydöt: KM 21809:1-3, kivikautisia asuinpaikkalöytöjä v:lta 1982

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 1.9.1982.

Tällöin löydettiin Koitijärveen idästä pistävän n. 500 m pitkän ja n. 50 m leveän niemen kärjen SW-rannasta törmän taitteesta ja sortuvasta törmästä kivikautisia asuinpaikkalöytöjä - kvartsi- ja kivilaji-iskoksia sekä palanutta luuta - n. 3 x 3 m:n alalta pienen sorakuopan reunasta.

Maaperä on karkeahkoa harjusoraa. Niemellä kasvaa männikköä, aluskasvillisuutena on varvikkoa ja jäkälää.

Kohde sijaitsee Oulu - Kuusamo -maantien (tie nro 20) W-puolella tiestä n.500 m ja Koitilan koulusta 3400 m E.

Kts. kohteet TAIVALKOSKI 24 ja 25

- Kartta s. 87

- Kuva 21 (f. 57367). Niemen kärki lännestä. Löytökohta kuvassa keskellä puiden ympäröimä pieni hiekkakuoppa.

TAIVALKOSKI 27 (Peuraniemi)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 06

TAIVALKOSKI

x = 7525

y = 5800

z = 195 - 200

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a   j a   k u o p p a r y h -
m ä ,   luokka II

Löydöt: KM 21805:1-3, tuuran muotoinen kivi kahtena katkelmana, iskentä-
jälkinen diabaasikappale, kvartsiitti-iskoksia v:lta 1982

Tila: 6:20

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 26.8.1982.

Peuraniemi sijaitsee Pesiölammen E-rannalla. Niemi on jyrkkäprofiilinen, laki kohoaa lammen pinnasta yli 5 m. Korkeimman kohdan NW-puolella on n. 10 x 10 m:n kokoinen tasanne, jolta poimittiin em. löydöt. Kiviesineen katkelmat ja diabaasikappale löytyivät liki toisiaan nykyisen pintakasvilisuuden päältä, joten niiden löytöpaikka on sekudaarinen. Tasannetta peittää suurimmaksi osaksi varvikko ja jäkälä, on myös paljaita soralaikkuja. Eräästä laikusta löytyi kvartsiitti-iskoksia. Monin paikoin pistää maasta esiin palaneita kiviä, ja hiekka on punaiseksi värjäytynyttä. Paikalla on myöskin "tuoreita" tulenpitopaikkoja.

Välittömästi em. tasanteen SE-puolella niemen korkein kohta. Sen laella erottuu 3 kattilamaista varvikon peittämää kuoppaa, halkaisijaltaan runsas metri ja syvyydeltään n. 50 cm.

Kohde sijaitsee Taivalkosken kirkosta 980 m SE.

- Kartta s.82,
- Kuva 22 (f. 57369). Löytöpaikka kaakosta. Esineen KM 21805:1 löytöpaikka oikealla näkyvien polttopuiden luona.
- Kuva 23 (f. 57370). Niemen korkein kohta ja sillä oleva kuopparyhmä kaakosta. Taustalla Pesiölampi.

TAIVALKOSKI 28 (Myllypudas)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 08

RIITAINJÄRVI

E-pää x = 6860
 y = 6840
 z = 225 - 227,5
 W-pää x = 6859
 y = 6830
 z = 225 - 227,5

Kvartsi-iskosten löytöpaikkoja kuopparyhmä, luokka II

Löydöt: KM 21801, kvartsi-iskoksia v:lta 1982

Tila: RNro 13:4

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 30.8.1982.

Jokijärven luusuassa jakaa runsaat 2 km pitkä Alasaari Iijoen uoman kahtia: pohjoispuolella virtaa Vääräjoki, eteläpuolella muodostuu jokeen laajentuma, Kurtinlampi. Alasaaren W-päässä joki virtaa jälleen yhdessä uomassa ja jokeen muodostuu n. 500 m pitkä suvanto Myllypudaksen yläpuolelle. Suvannon N-rannalla on n. 300 m pitkä ja 10-20 m leveä joen suuntainen soraharjanne joen ja suon välissä. Harju kohoaa n. 3 m joen pinnan yläpuolelle. Harjun W-pää on ajettu patoainekseksi Myllyputaaseen.

Harjun E-päässä on kesähuvila. Huvilalta alkavan harjannetta noudattavan polun molemmilla puolilla on kymmenkunta aluskasvillisuuden peittämää laakeaa kuoppaa, ensimmäiset n. 100 m huvilasta W. Kuopat ovat kooltaan 2-5 x 2-3 m ja syvyydeltään 30-40 cm. Harjun E-päästä lukien 3. kuopan kohdalta löytyi polulta kvartsi-iskokos, samoin pieneltä tasanteelta rannasta W-pään kuoppien kohdalta. Harjulla kasvaa harvaa männikköä, aluskasvillisuutena on varvikkoa ja jäkälää.

Kohde sijaitsee Jokijärven koulusta n. 5 km W:een.

Pohjolan Voima Oy:n laatiman Näverin voimalaitoksen suunnitelman mukaan (nro 1 När - 0000 - 1, 15.6.79) kohde jää patoaltaaseen, joten kohde on tutkittava ennen veden nostamista. Saman yhtiön antaman toisen tiedon mukaan (alustavan vahinkoyhdistelmän korjaus 27.7.1981) nostetaan Näverin altaan pinta + 223,5 metriin. Jos näin tapahtuu jäänee kohde vettymisalueelle tai ainakin alttiiksi kasvaneille rantavoimille, joten tässäkin tapauksessa olisi varmintä tutkia kohde ennen veden nostamista.

- Kartta s. 83

- Kuva 24 (f. 57371). Harjun lakea noudattava polku oikealla. Ryhmän itäisin kuoppa erottuu heikosti kuvassa etualalla. Kuva idästä.

- Kuva 25 (f. 57372). Harjun länsipää lounaasta kuvattuna.

TAIVALKOSKI 29 (Väliperä NE)

Inventointi 1982

Topografinen kartta

4512 06

ISO - ULKU

x = 7092

y = 3367

z = 223,4 - 230

K u o p p a r y h m ä , luokka II

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 31.8.1982.

Väliperän lahti pistää Jokijärvestä N. Lahden pohjukassa on Juurikkaan-
niemi. Sen E-puolisen lahden jakaa kahteen osaan koillisesta pistävä
kapea n. 200 m pitkä ja n. 20 m leveä matala hiekkaniemi, jolla kasvaa
männikköä. Niemen kärjessä on 6 laakeaa varvikon ja jäkälän peittämää
halkaisijaltaan 1,5 - 2 m olevaa kuoppaa.

Kohde sijaitsee 2450 m Jokijärven koulusta NW.

- Kartta s. 81

TAIVALKOSKI 30 (Villisaari)

Inventointi 1982

Topografinen kartta

TYRÄMÄKI

4512 05

x = 6916

y = 3312

z = n. 225

Kuopparyhmä ja kvartsi-iskosten löytöpaikka, luokka II

Löydöt: KM 21802, kvartsi-iskoksia v:lta 1982

Tila: Hoikkala

Snellman (1887, 116) kirjoittaa, että Jokijärven näytetään Willisaarta lappalaisten asuinpaikkana. Mainitussa paikassa on ennen ollut paljon "lapinhautoja", vaan nykyään, kun saari on melkein kokonansa vyörynyt järveen, näkyy siitä ainoastaan muutamia. Saaresta kerrottiin löytyneen "hopeariksi" sekä "ihmisen hammasluu", joita ei pantu talteen.

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 31.8.1982.

Villisaari sijaitsee Jokijärven W-rannalla Iijoen luusuan N-puolella ja kuuluu Hoikkalan tilan maihin. Kapea hiekkakannas yhdistää saaren mantereeseen. Itse saari on jyrkkätörmäinen ja tasalakinen kohoten n. 5 m järven pinnasta. Maaperä on hiekkaa ja soraa. S- ja SW- rinteet ovat vailla pintakasvillisuutta. Laella ja muilla rinteillä kasvaa männikköä, aluskasvillisuutena on varvikkoa.

Laella erottuu 4 kuoppaa parittain laen SE- ja NW- päissä. Suurin kuopista on kooltaan n. 2,5 x 2,5 m syvyyden ollessa n. 50 cm.

Saaren mantereeseen yhdistävän kannaksen saaren puoleisesta päästä S-rannalta liki vesirajaa löytyi kolme kvartsi-iskosta (x = 6915, y = 3306, z = n. 223,4), johon lienevät joutuneen sortuvasta törmästä. Jokijärven koulusta on kohteeseen matkaa 1600 m WNW.

- Kartta s. 89

TAIVALKOSKI 31 (Autiosuvanto)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 08

RIITTAINJÄRVI

x = 6818

y = 6476

z = 220 - 222,5

Lapinraunio ja kvartsi-iskosten
löytöpaikka, luokka II

Löydöt: KM 21803, kvartsi-iskoksia v:lta 1982

Tila: Valtionmaa

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 30.8.1982.

Röykkiö sijaitsee Iijoen Autiosuvannon NW-rannalla Metsähallituksen Hepokankaan kämpästä n. 300 m ESE. Iijoen rantaan on kohteesta matkaa n. 10 m. Paikka on hakkuualueella, kasvaa nuorta metsää katajikkoo ja kanervaa. Maaperä on kivikkoista soraa.

Röykkiö sijaitsee loivassa rinteessä, on kooltaan n. 2,5 x 3 m ja koottu pienehköistä sekakokoisista kivistä. Joenpuoleiselta osaltaan on röykkiö vyörynyt, päällä erottuu painauma.

Samalta kohdalta joen rannasta tulvahietikolta runsaan metrin korkean törmän alapuolelta poimittiin muutama "heikkolaatuinen" kvartsi-iskos (x = 6815, y = 6476, z = n. 217,5).

Pohjolan Voima Oy:n suunnitteleman Näverin patoaltaan padotuskorkeus on + 223,5 m, joten tämä kohde tulee kokonaisuudessaan jäämään veden alle. Näin ollen on kohde tutkittava ennen veden nostamista.

- Kartta s. 90

- Kuva 26 (f. 57373). Lapinraunio etelästä.

- Kuva 27 (f. 57374). Kvartsi-iskosten löytöpaikka rantahietikolla vaaleassa kohdassa koivun takana. Kuva rantatörmän päältä luoteesta.

TAIVALKOSKI 32 (Pesiösuvanto)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 06

TAIVALKOSKI

x = 7414

y = 5629

z = n. 197,5

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a (?), luokka II

Löydöt: KM 21806:1-2, kvartsi-iskos ja palanutta luuta v:lta 1982

Tila: RNro 22:5

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinen tarkasti kohteen 27.8.1982.

Kohde sijaitsee Pesiösuvanto -nimisen Iijoen laajentuman W-rannalla Taivalkoski - Yli-Näljänkä maantien (nro 894) ja Taivalkoski-Kontiomäki -rautatien välissä Heinäojan N-rannalla ojasta n. 30 m ja Pesiösuvannon rannasta n. 40 m. Taivalkosken kirkosta on kohteeseen matkaa 2220 m SW:een.

Löytökohdassa maasto viettää S kohti Hienäojaa, E-puolella on ratavalli. Paikalla kasvaa pensaikkoa, aluskasvillisuutena on heinikkoa. Maaperä on hienoa ruskeaa hiekkaa.

Em. löydöt poimittiin Heinäojan suuhun vievältä polulta. Samassa kohdassa näkyi palanutta maata ja palaneita kiviä.

- Kartta s. 84

- Kuva 28 (f. 57375). Iskosten löytöpaikka polulla ja siitä pari metriä oikealle. Rautatiesilta taustalla vasemmalla. Kuva pohjoisesta.

TAIVALKOSKI 33 (Artsinki 2)

Inventointi 1982

Peruskartta 3534 03

PIRINKOSKI

x = 7449

y = 4572

z = n. 180

K i v i k a u t i n e n   a s u i n p a i k k a ,   luokka II

Löydöt: KM 21798:1-2, kvartsi- ja kivilaji-iskoksia v:lta 1982

Tila: Valtionmaa

Iijoen keskijuoksun arkeologisen inventoinnin yhteydessä Markku Torvinnen tarkasti kohteen 24.8.1982.

Kohde sijaitsee Iijoen W-rannalla joen ja Jurmu - Kariniemi -maantien (nro 861) välisessä maastossa jokirannassa männikköä kasvavalla kapealla terassilla, jonka alla on jyrkkä sortuva törmä. Terassilta hiekka- maasta poimittiin talteen em. löydöt. Terassin reunassa törmän taitteessa näkyi palaneita kiviä ja punertavaksi värjäytyntä maata sekä hiilenmuruja.

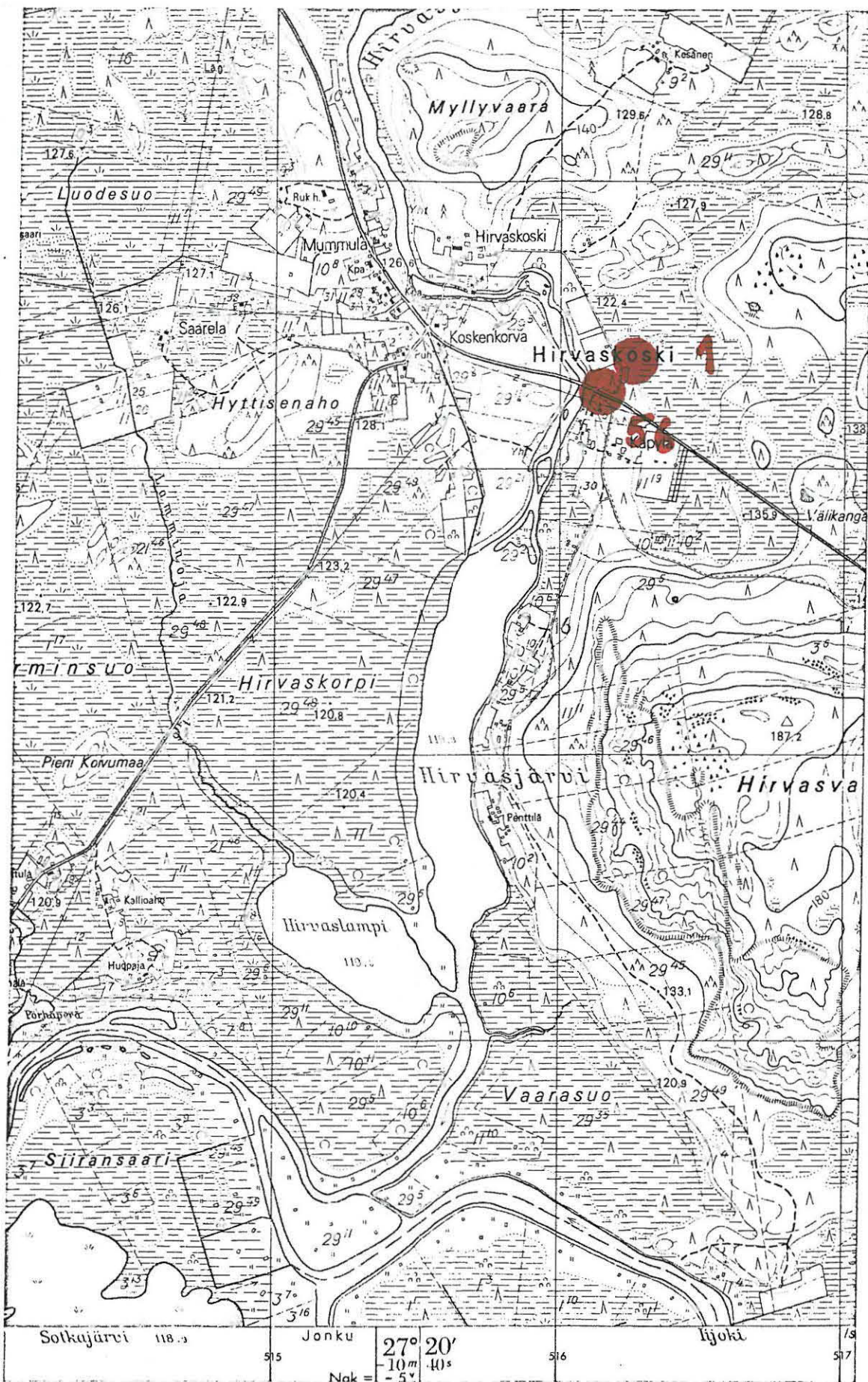
Kohde sijaitsee Pirinkosken yläpuolella kosken niskasta n. 600 m ylävirtaan.

Kohde sijaitsee siten, että Jurmun voimalaitoksen ja altaan rakentaminen nostaa veden pintaa tällä kohdalla + 182,4 metriin, joten kohde on tutkittava ennen veden nostamista.

Kts. myös kohde TAIVALKOSKI 8.

- Kartta s. 86

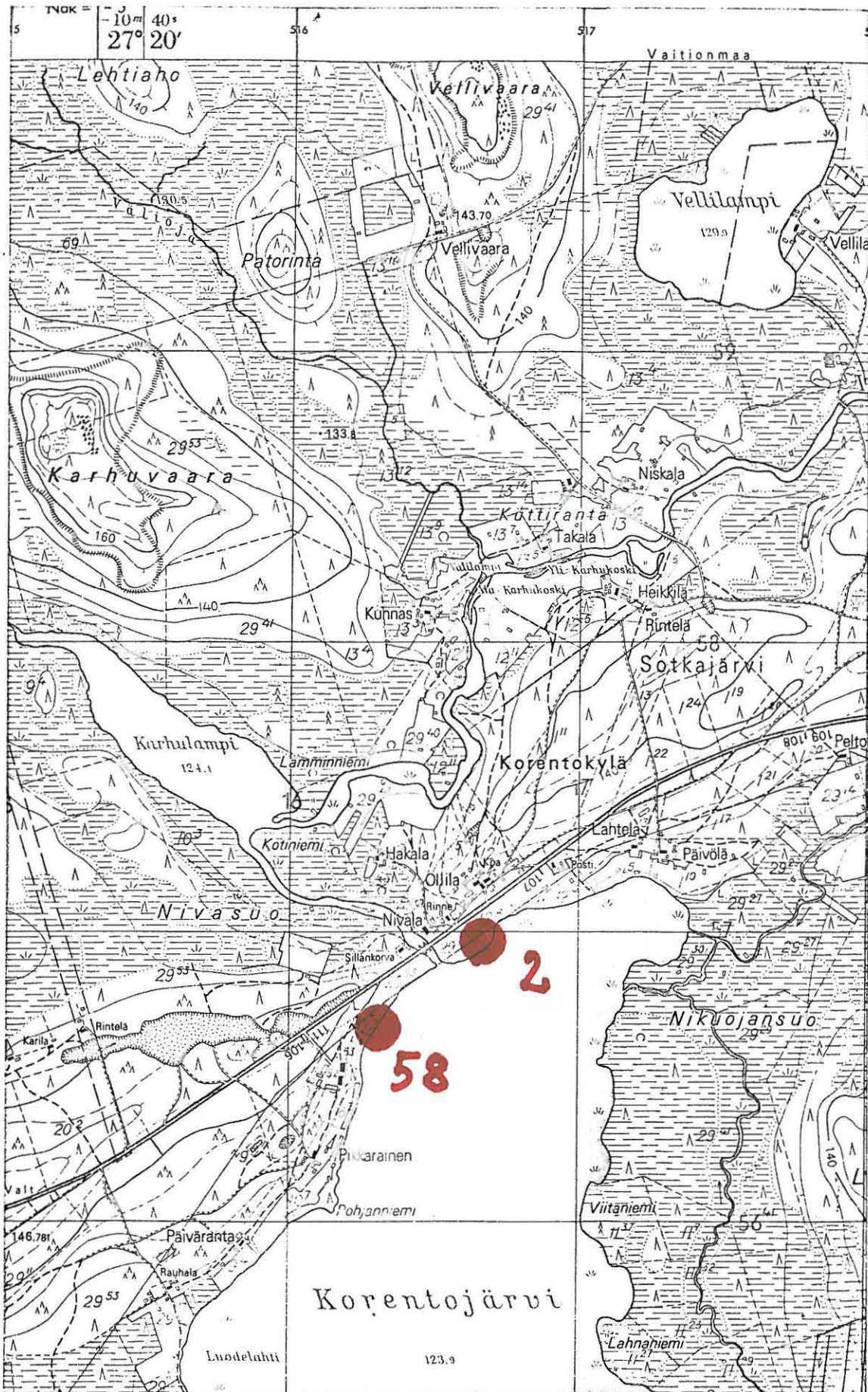
- Kuva 29 (f. 57376-377). Löytöpaikka pohjoisesta. Taustalla vasemmalla Iijoki. Löytöjä poimittiin taustalla vaaleana erottuvalta alueelta koko terassin leveydeltä.

7254

7252

Ote peruskartasta 3532 04, 1:20 000
 Varisnokka 1 -kivikautinen asuinpaikka (PUDASJÄRVI 1)
 Varisnokka 2 -kivikautinen asuinpaikka (PUDASJÄRVI 56)

7259

7257

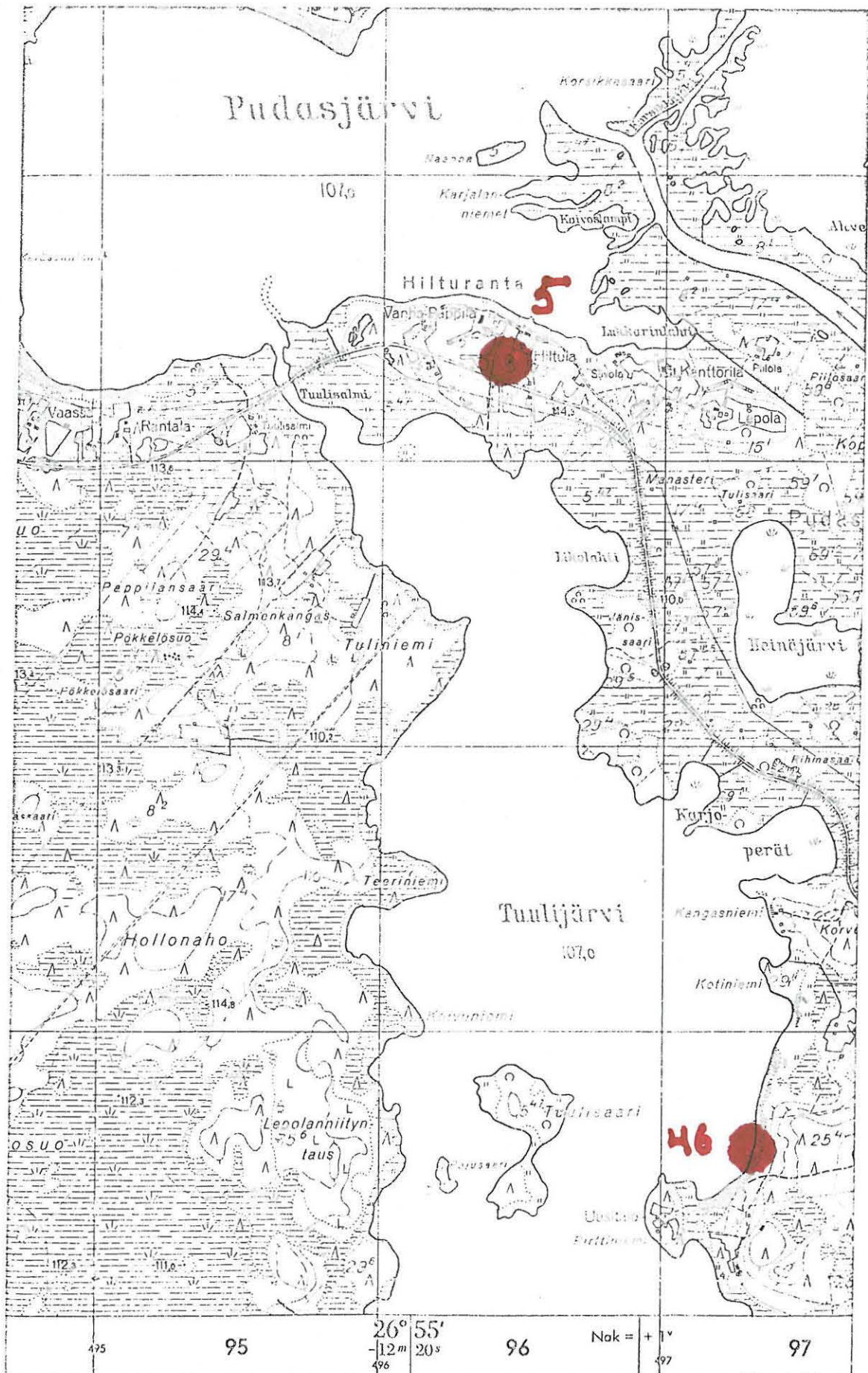
Ote peruskartasta 3532 04, 1:20 000.

Korenon kivikautinen asuinpaikka (PUDASJÄRVI 2)

Korentojärvi NW -kivikautinen asuinpaikka (PUDASJÄRVI 58)

Ote peruskartasta 3531 06, 1:20 000
 Koivuniemen kiviesineen löytöpaikka (PUDASJARVI 4)
 Lapinniemen lappalaisasuipaikka (PUDASJARVI 60)

7253

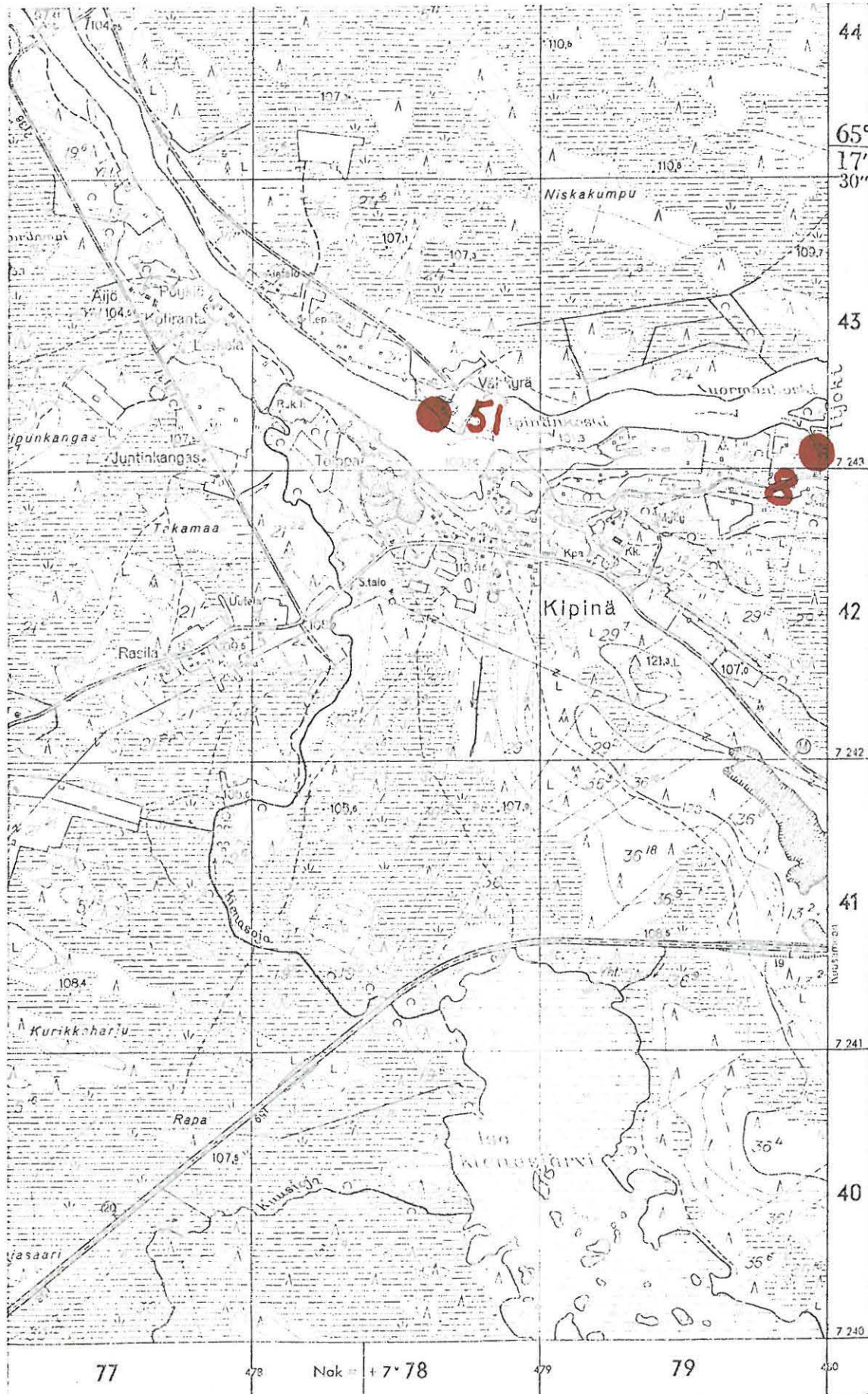
7251

Ote peruskartasta 3514 10, 1:20 000.

Hiltulan kiviesineen löytöpaikka (PUDASJARVI 5)

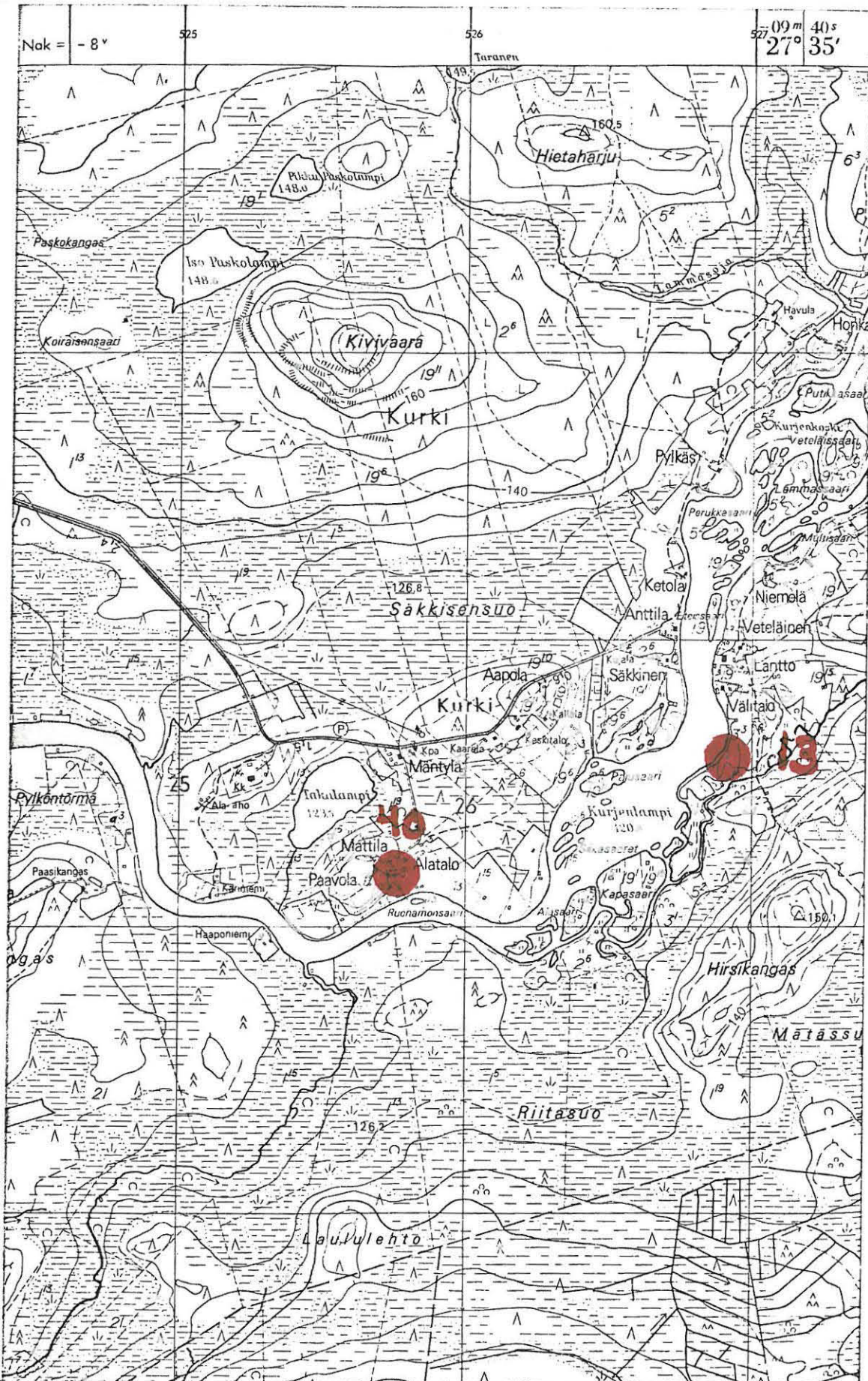
Tuulijärven E-rannan kivikautinen asuinpaikka (PUDASJARVI 46)

Ote peruskartasta 3513 06, 1:20 000
 Rantalan kivikaution asuinpaikka (PUDASJARVI 3)
 Koskenmäen kivikaution asuinpaikka (PUDASJARVI 51)

Iijoen keskijuoksun inventointi 1982

7249

7247

Ote peruskartasta 3531 09, 1:20 000
 Veteläisen kiviesineiden löytöpaikka (PUDASJARVI 13)
 Alatalon kiviesineen löytöpaikka (PUDASJARVI 40)

Iijoen keskijuoksun inventointi 1982

Ote peruskartasta 3532 01, 1:20 000

Aallon kiviesineen löytöpaikka (PUDASJÄRVI 14)

Seurojentalon tontin kiviakautinen asuinpaikka (PUDASJÄRVI 47)

Iijoen keskijuoksun inventointi 1982

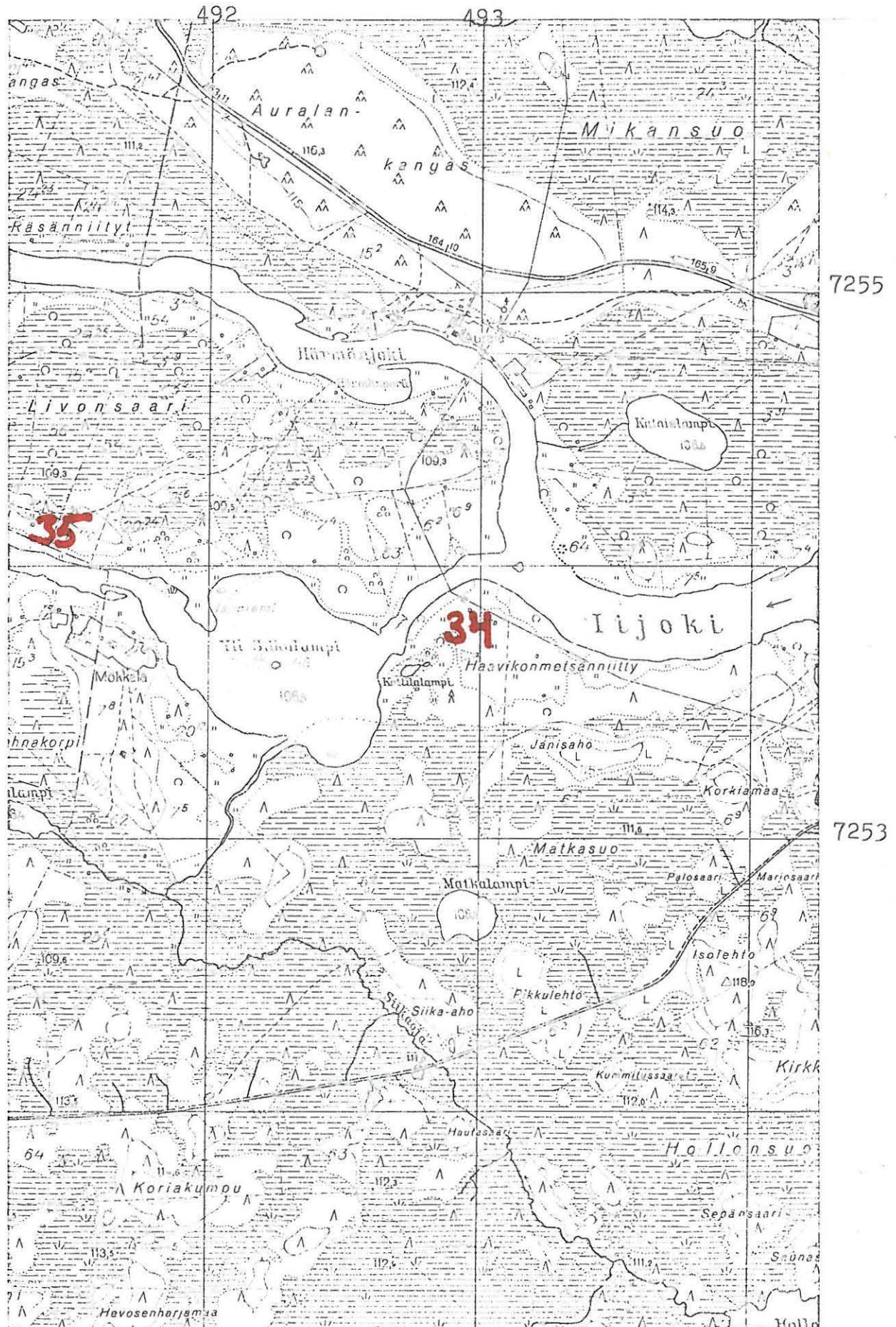

Ote peruskartasta 3514 10, 1:20 000

Rauhalan kiviesineen löytöpaikka (PUDASJARVI 17)

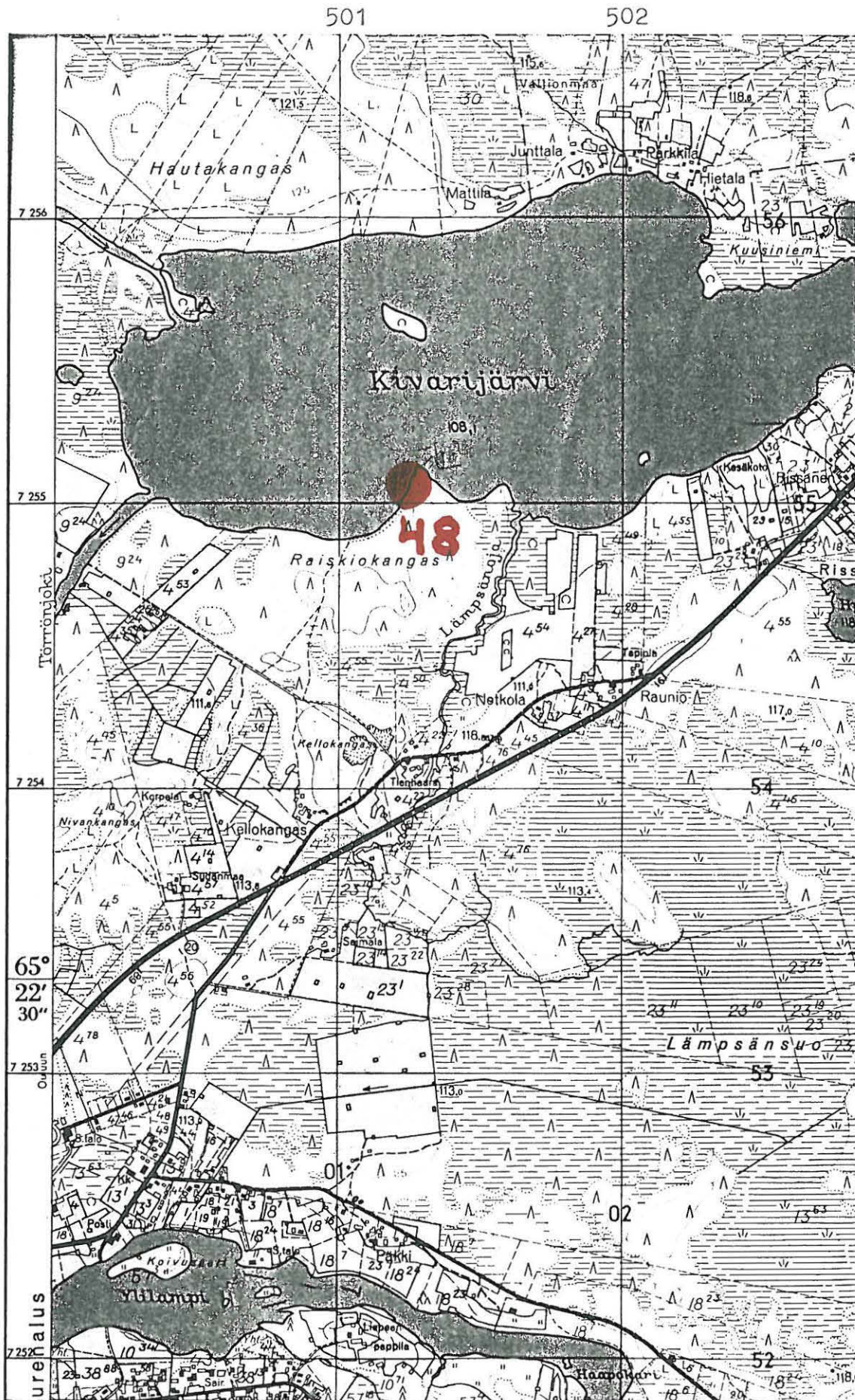
Törrön rautakautinen löytöpaikka (PUDASJARVI 27)

Iijoen keskijuoksun inventointi 1982

Ote peruskartasta 3514 10, 1:20 000
 Kattilanivan lapinpato (PUDASJARVI 34)
 Siikanivan lapinpato (PUDASJARVI 35)

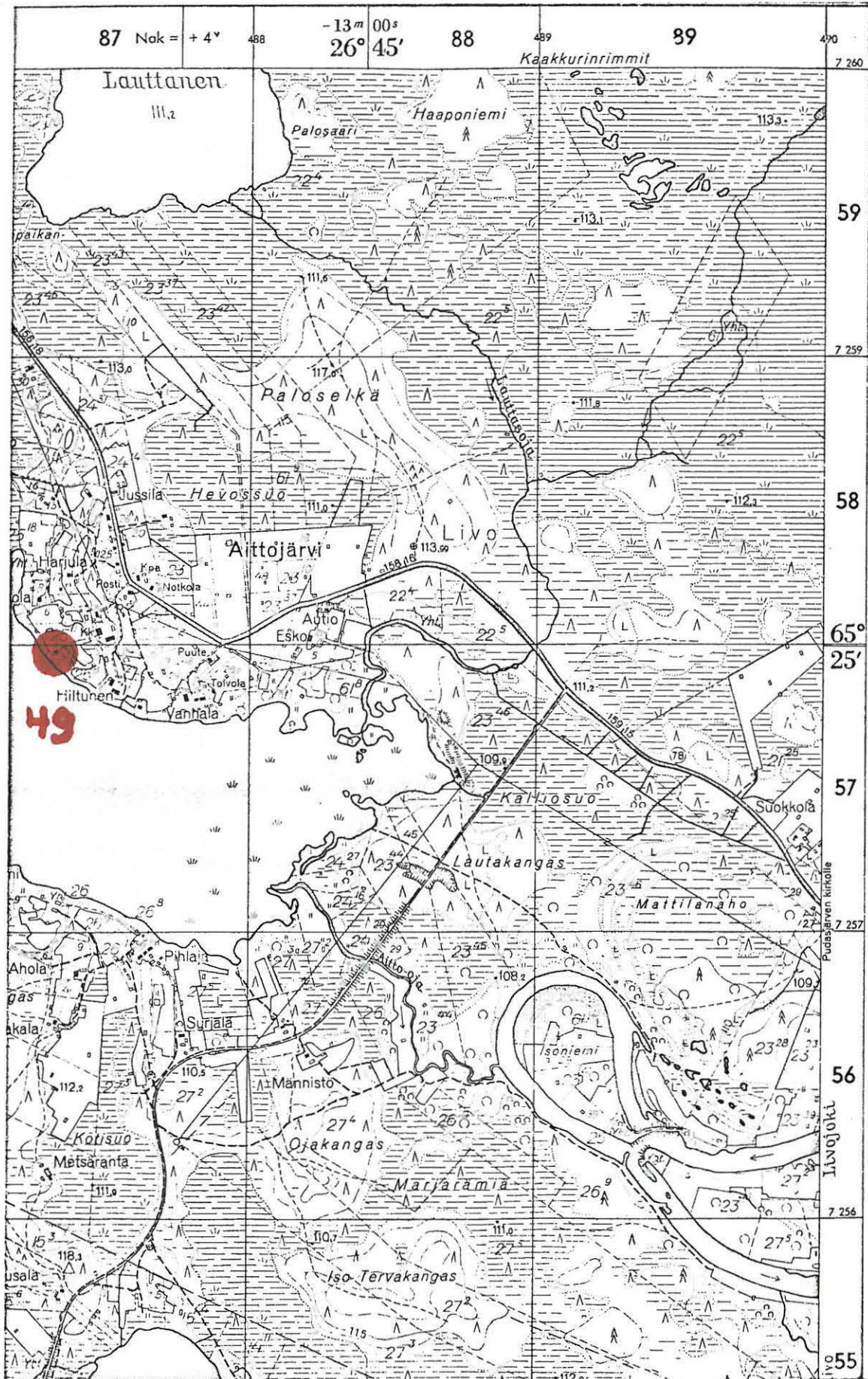
Iijoen keskijuoksun inventointi 1982

Ote peruskartasta 3532 01, 1:20 000

Kivarijärvi S -kiviesineen löytöpaikka ja kivikautinen
 asuinpaikka (PUDASJÄRVI 48)

Lijoen keskijuoksun inventointi 1982

Ote peruskartasta 3514 07, 1:20 000

Aittojärven kvartsi-iskoksen löytöpaikka (PUDASJARVI 49)

Iijoen keskijuoksun inventointi 1982

Ote peruskartasta 3514 10, 1:20 000
 Karvalammen kuopparyhmä (PUDASJARVI 50)
 Riekinkangas E -kivikautinen asuinpaikka (PUDASJARVI 52)

Iijoen keskijuoksun inventointi 1982

496

497

7256

7254

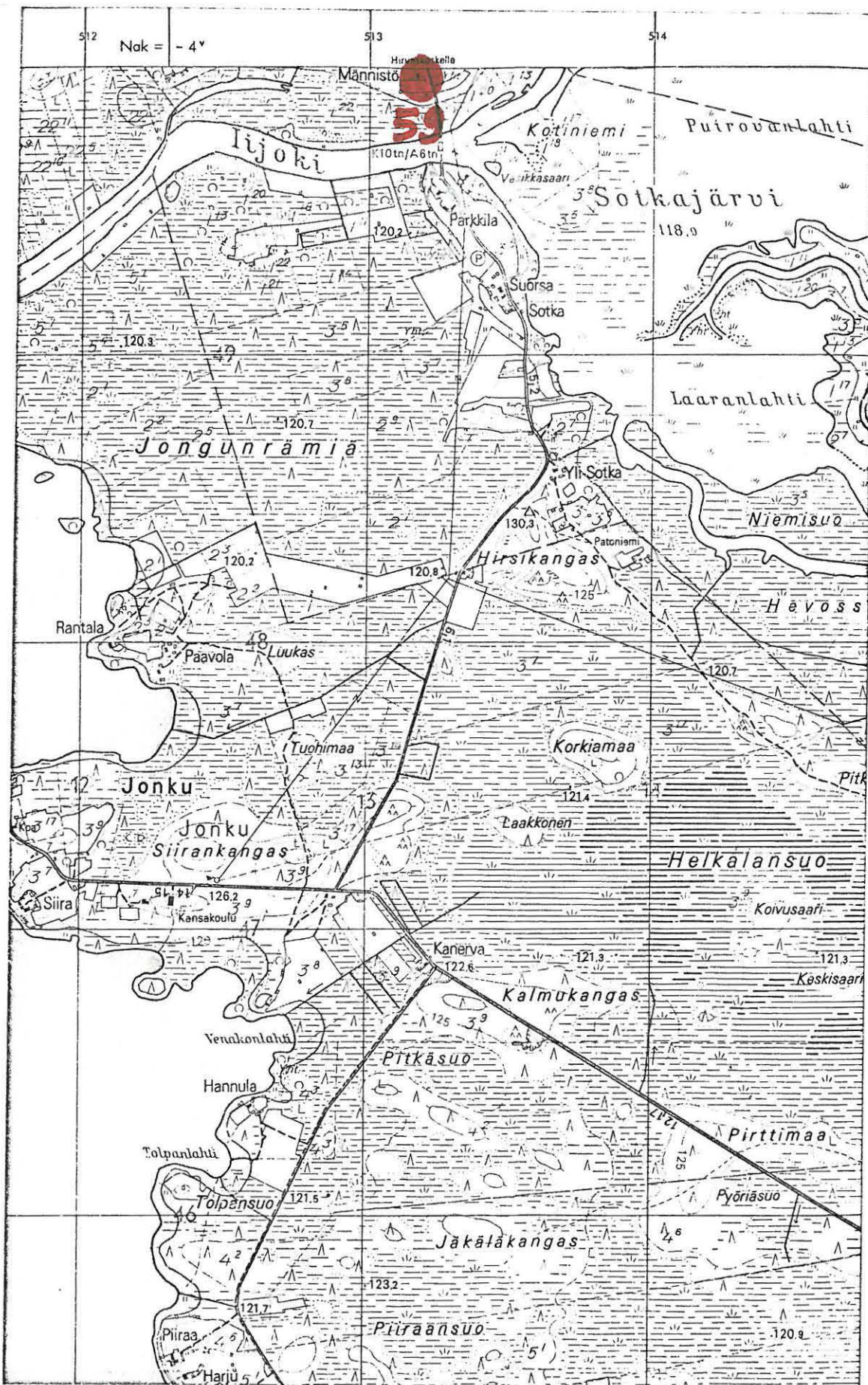
Ote peruskarttalehdestä 3514 10, 1:20 000
 Antinen leirialue kivikautinen asuinpaikka (PUDASJARVI 53)
 Riekin kivikautinen asuinpaikka (PUDASJARVI 54)
 Leilahti NE -kivikautinen asuinpaikka (PUDASJARVI 55)

7254

7252

Ote peruskartasta 3532 04, 1:20 000
 Varisnokka 3 -kvartsin löytöpaikka (PUDASJARVI 57)
 Huopajan "lapinhaudat" (PUDASJARVI 62)

7249

7247

Ote peruskartasta 3531 06, T:20 000
 Mannistön röykkiö (PUDASJARVI 59)

7244

7242

Ote peruskartasta 3531 06, 1:20 000
Pesälänniemön kivikautinen asuinpaikka (PUDASJARVI 61)

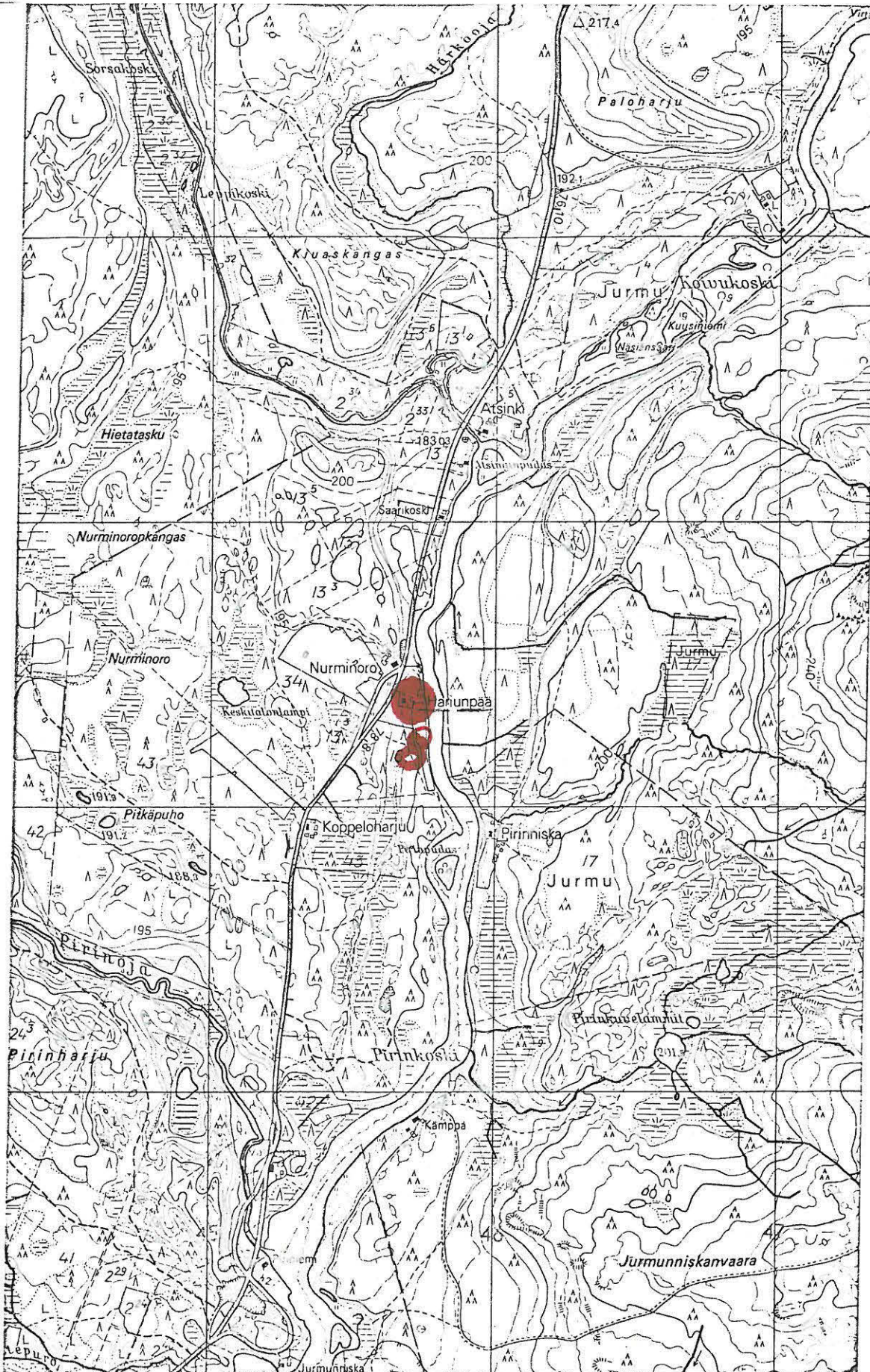
7259

7257

Ote peruskartasta 3532 04, 1:20 000.
Rinteen kvartsi-iskoksen löytöpaikka (PUDASJÄRVI 63)

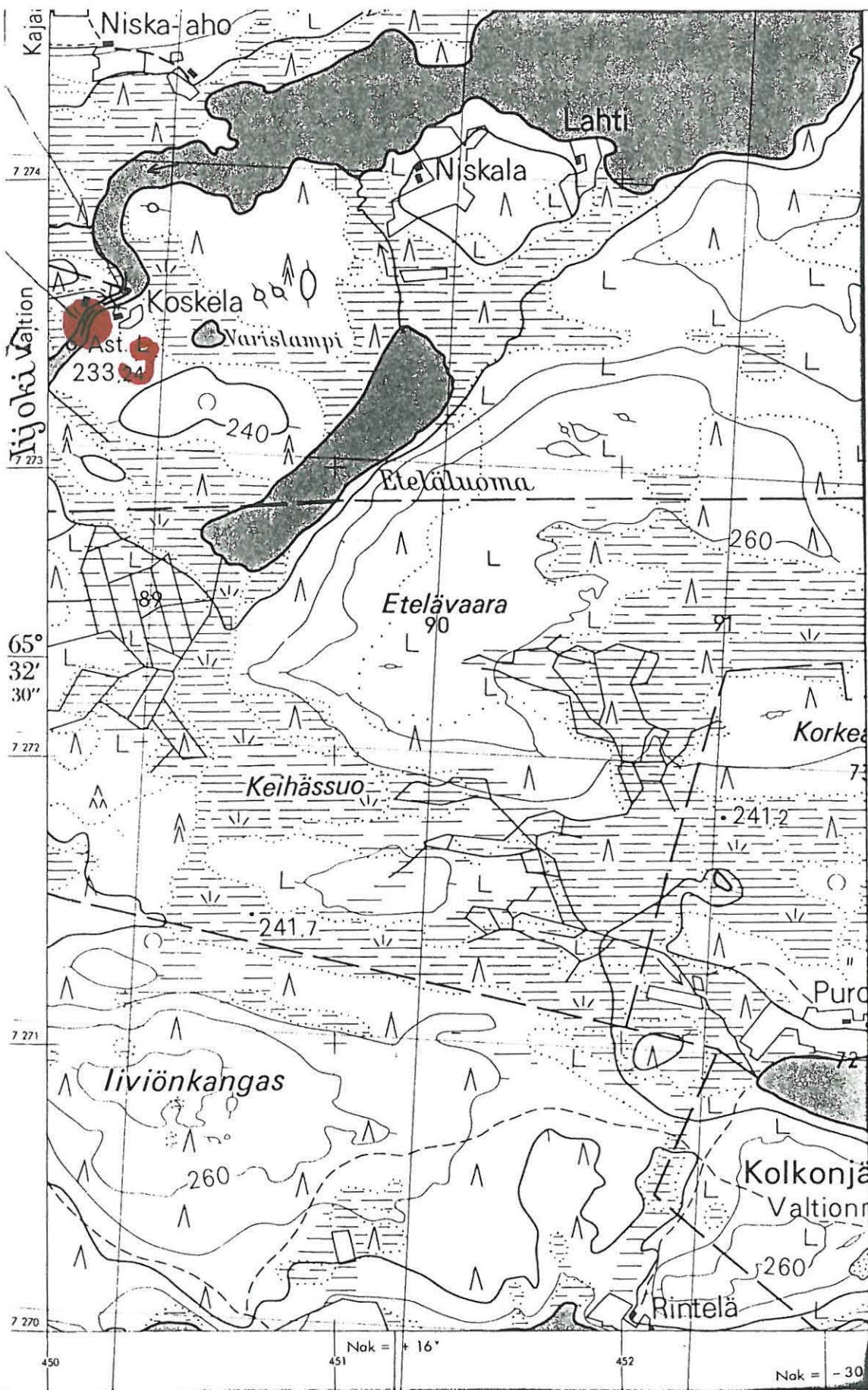
545

547

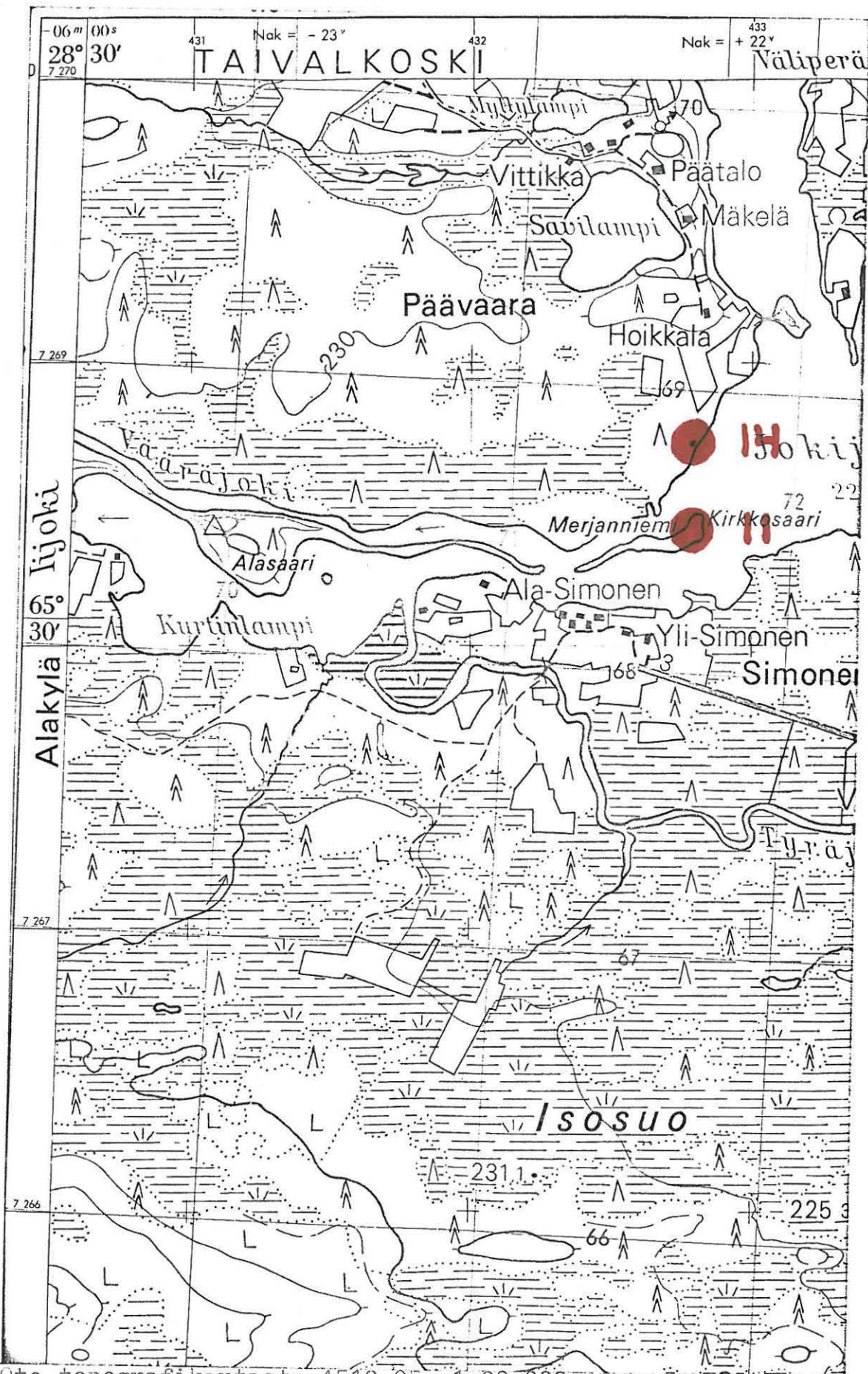

Ote peruskartasta 3534 03, 1:20 000
Harjunpään kiviesineen löytöpaikka (TAIVALKOSKI 8)

Iijoen keskijuoksun inventointi 1982

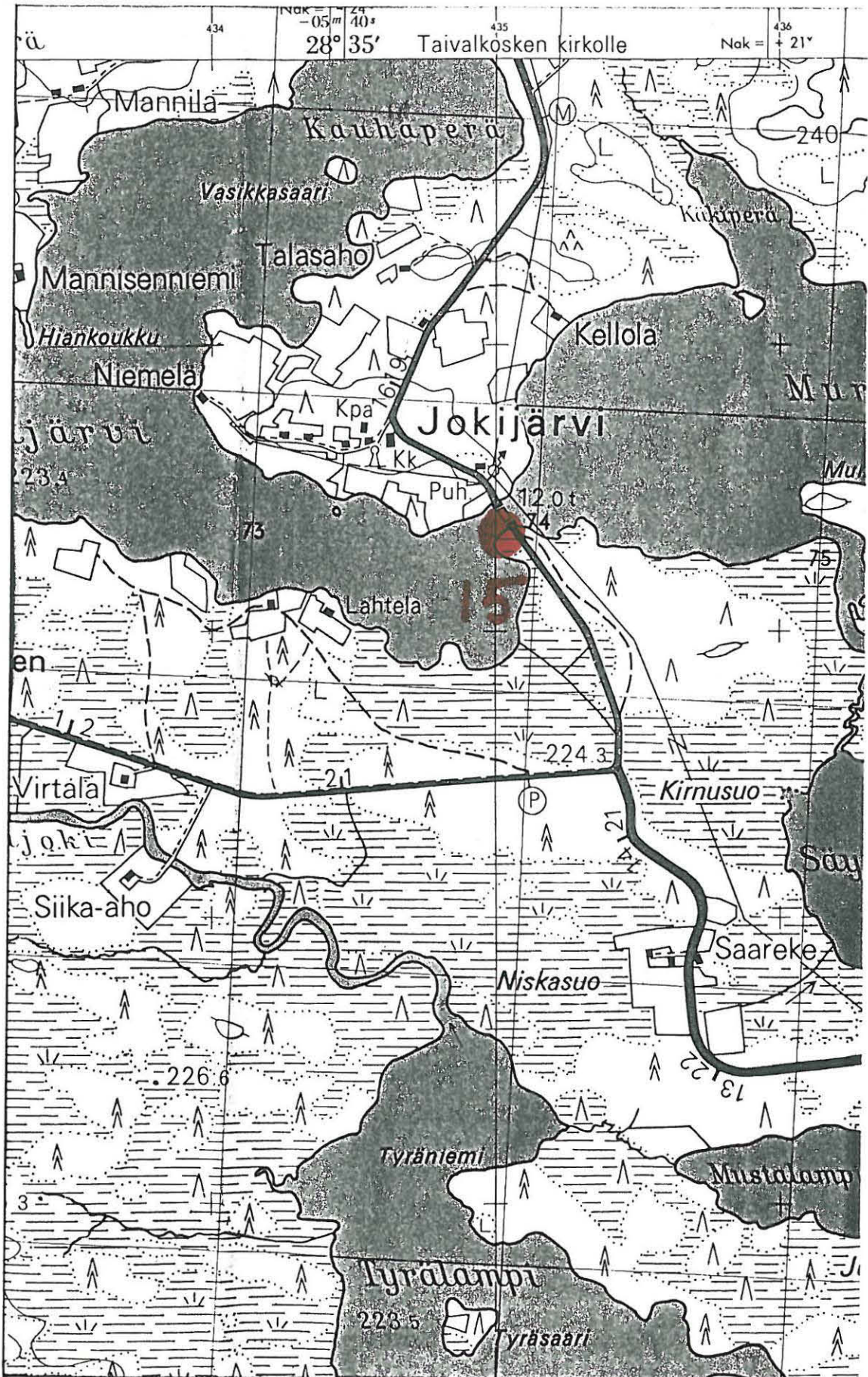

Ote topografikartasta 4512 12, 1:20 000
 Muntinkosken tuhottu lapinpato (TAIVALKOSKI 9)

Ote topografikartasta 4512 05, 1:20 000
 Kirkkosaaren rautakautinen löytöpaikka ja myöhäinen kalmisto (TAIVALKOSKI 11)
 Levälän kivikautinen asuinpaikka (TAIVALKOSKI 14)

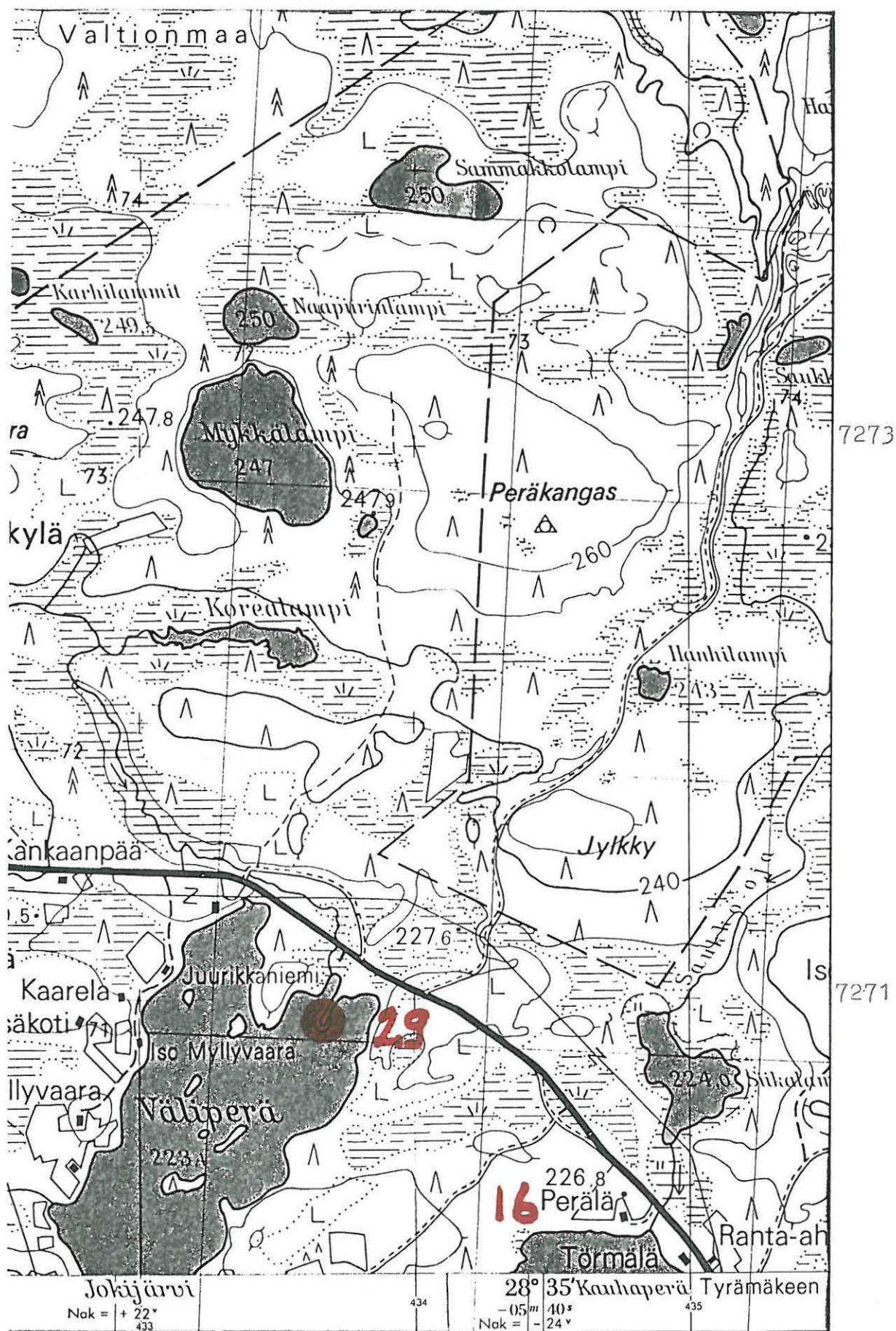

7269

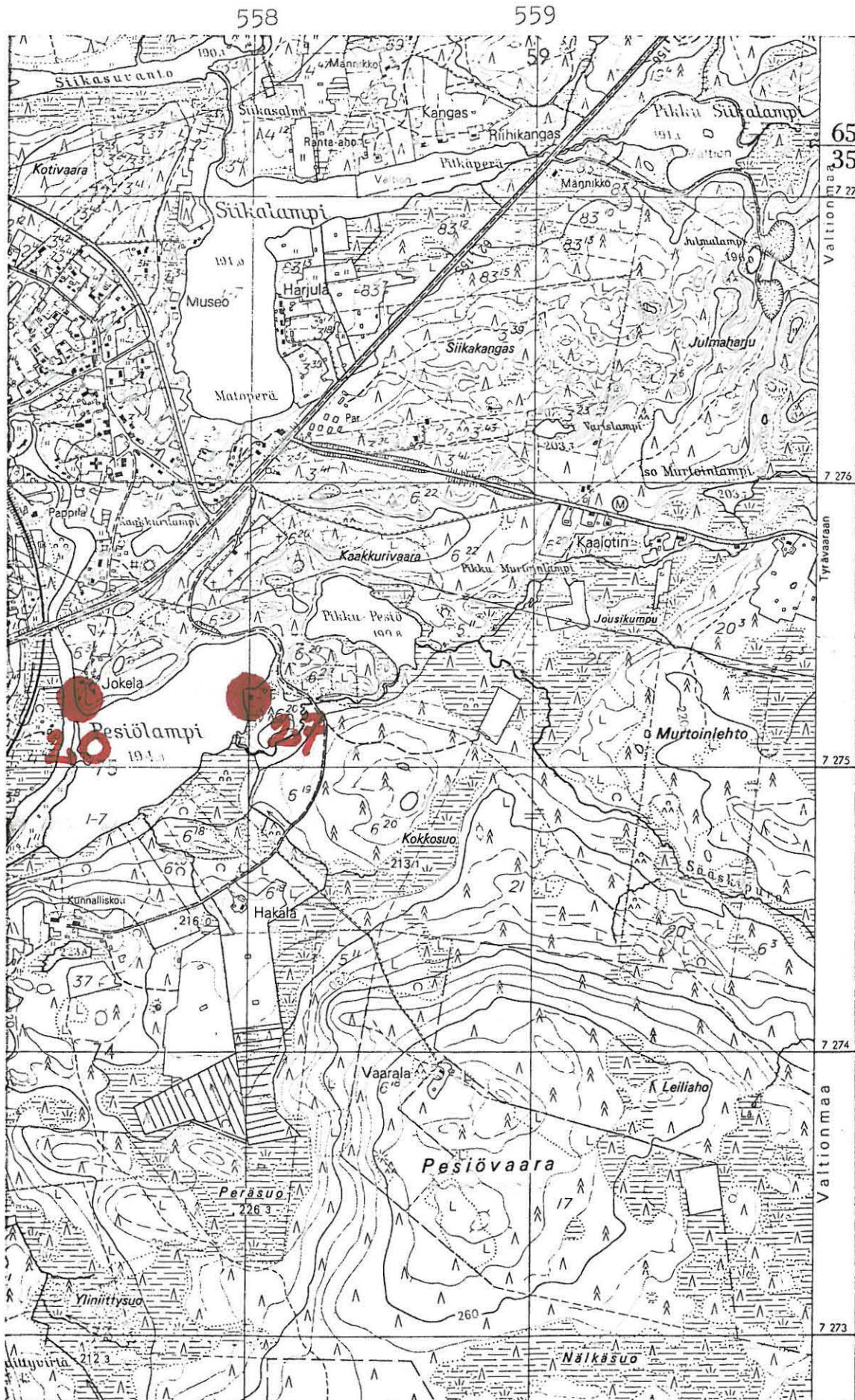
7267

Ote topografikartasta 4512 05, 1:20 000
Jokijärven entinen lossiranta, kivikautinen asuinpaikka
(TAIVALKOSKI 15)

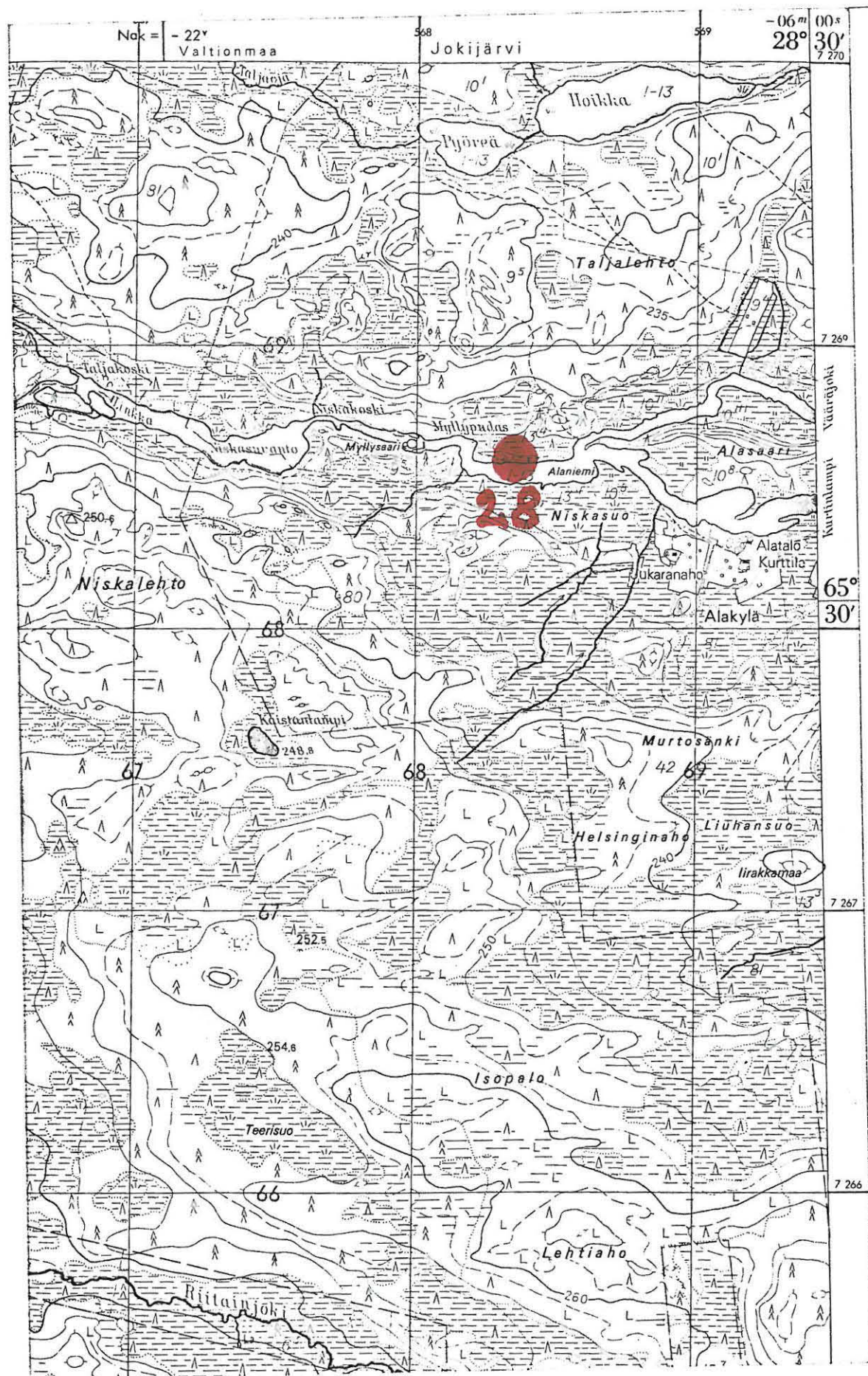
Ote topografikartasta 4512 06, 1:20 000
 Perälän kiviesineen löytöpaikka (TAIVALKOSKI 16)
 Väliperän kuopparyhmä (TAIVALKOSKI 29)

Tijoen keskijuoksun inventointi 1982

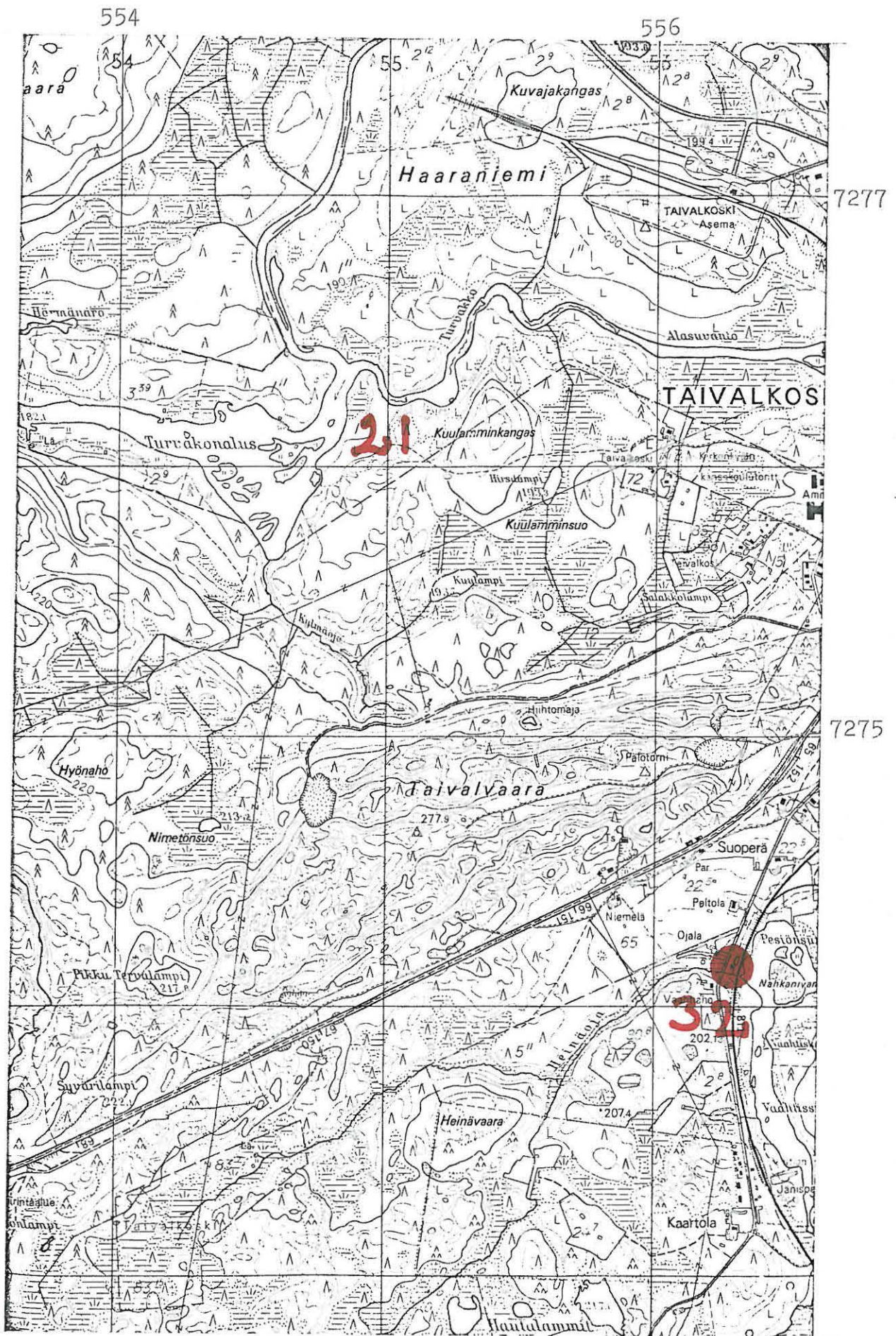

Ote peruskartasta 3534 06
 Jokelanniemen kvartsi-iskosten löytöpaikka (TAIVALKOSKI 20)
 Peuraniemen kivikautinen asuinpaikka ja kuopparyhmä (TAIVAL-
 KOSKI 27)

Iijoen keskijuoksun inventointi 1982

Ote peruskartasta 3534 08, 1:20 000
 Myllypudaksen kvartsi-iskosten löytöpaikka ja kuopparyhmä
 (TAIVALKOSKI 28)

Ote peruskartasta 3534 06, 1:20 000

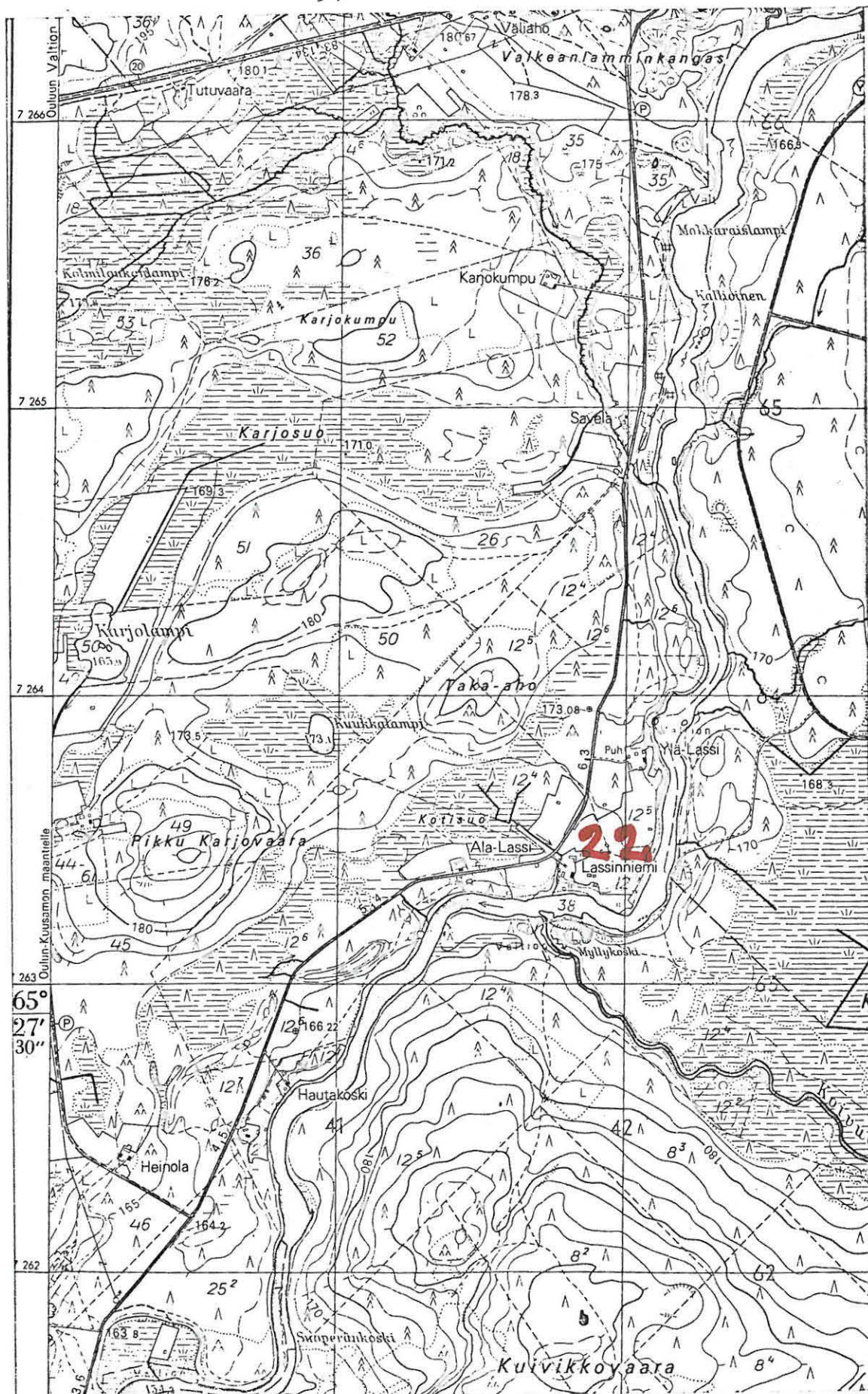
Turvakonalustan kalmisto (TAIVALKOSKI 21)

Pesiosuvannon kivikautinen asuinpaikka (TAIVALKOSKI 32)

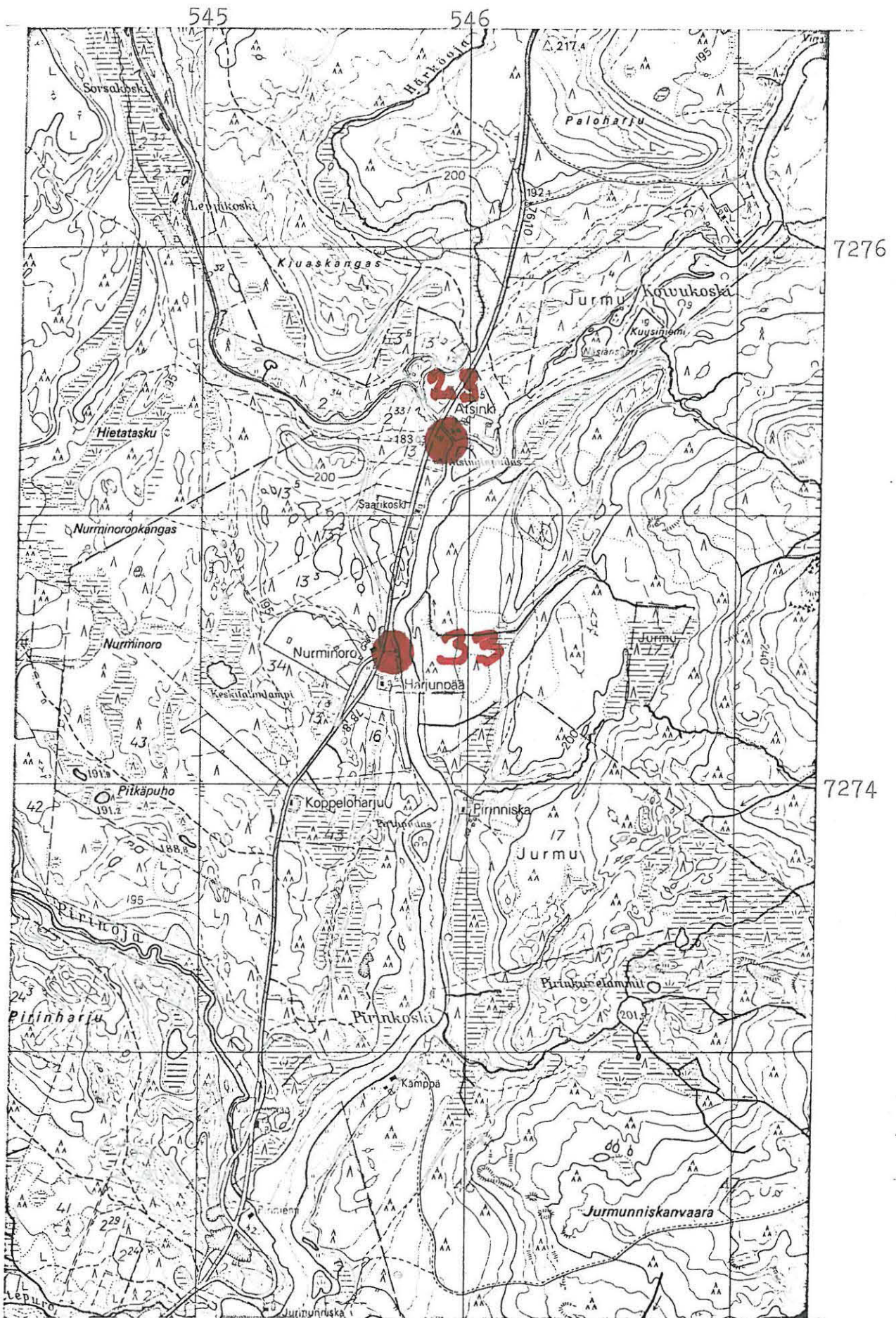
tijoen keskijuoksun inventointi 1982

541

542

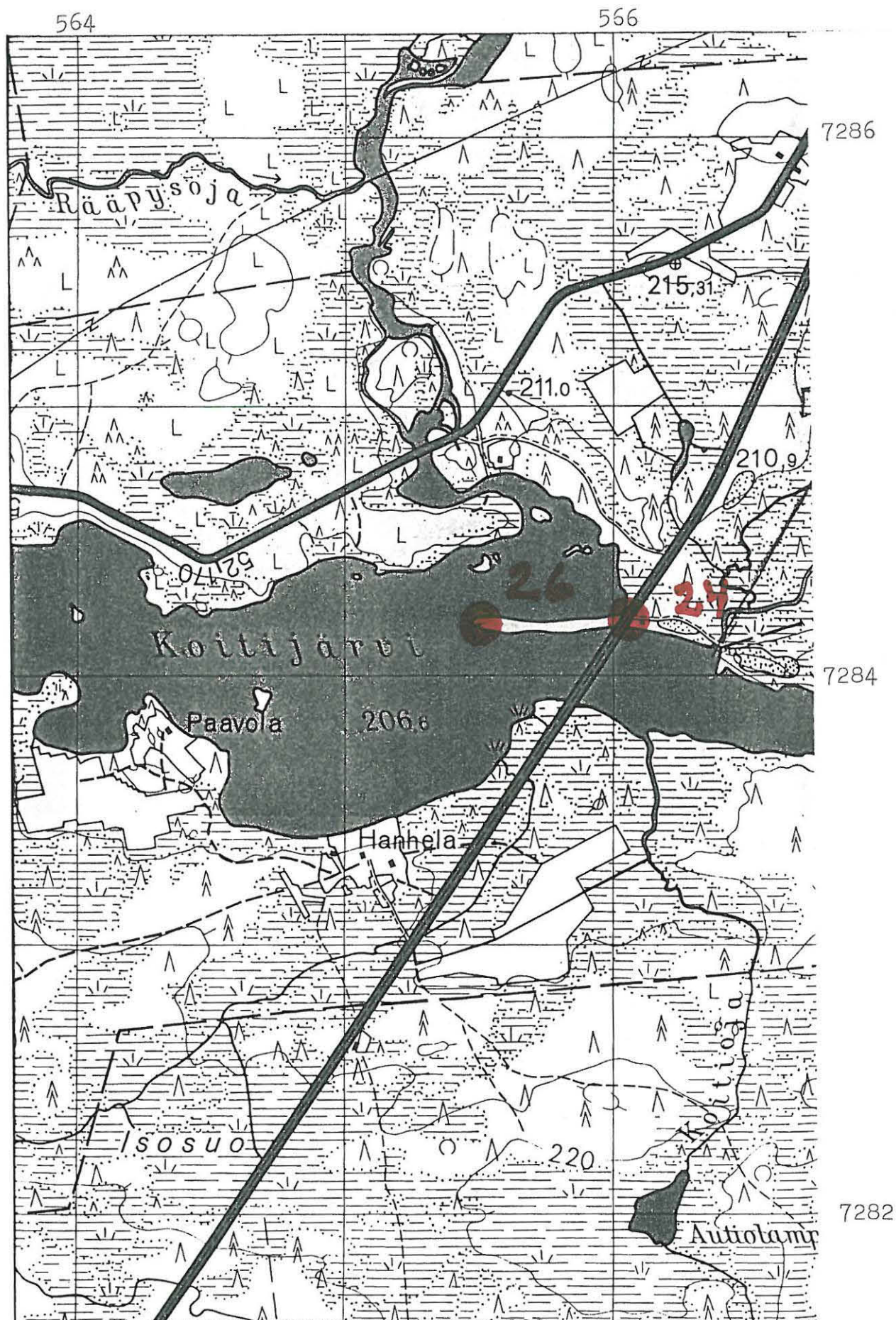
Ote peruskartasta 3534 02, 1:20 000
Lassinniemen "hautoja liki rantaa" (TAIVALKOSKI 22)

Ote peruskartasta 3534 03, 1:20 000

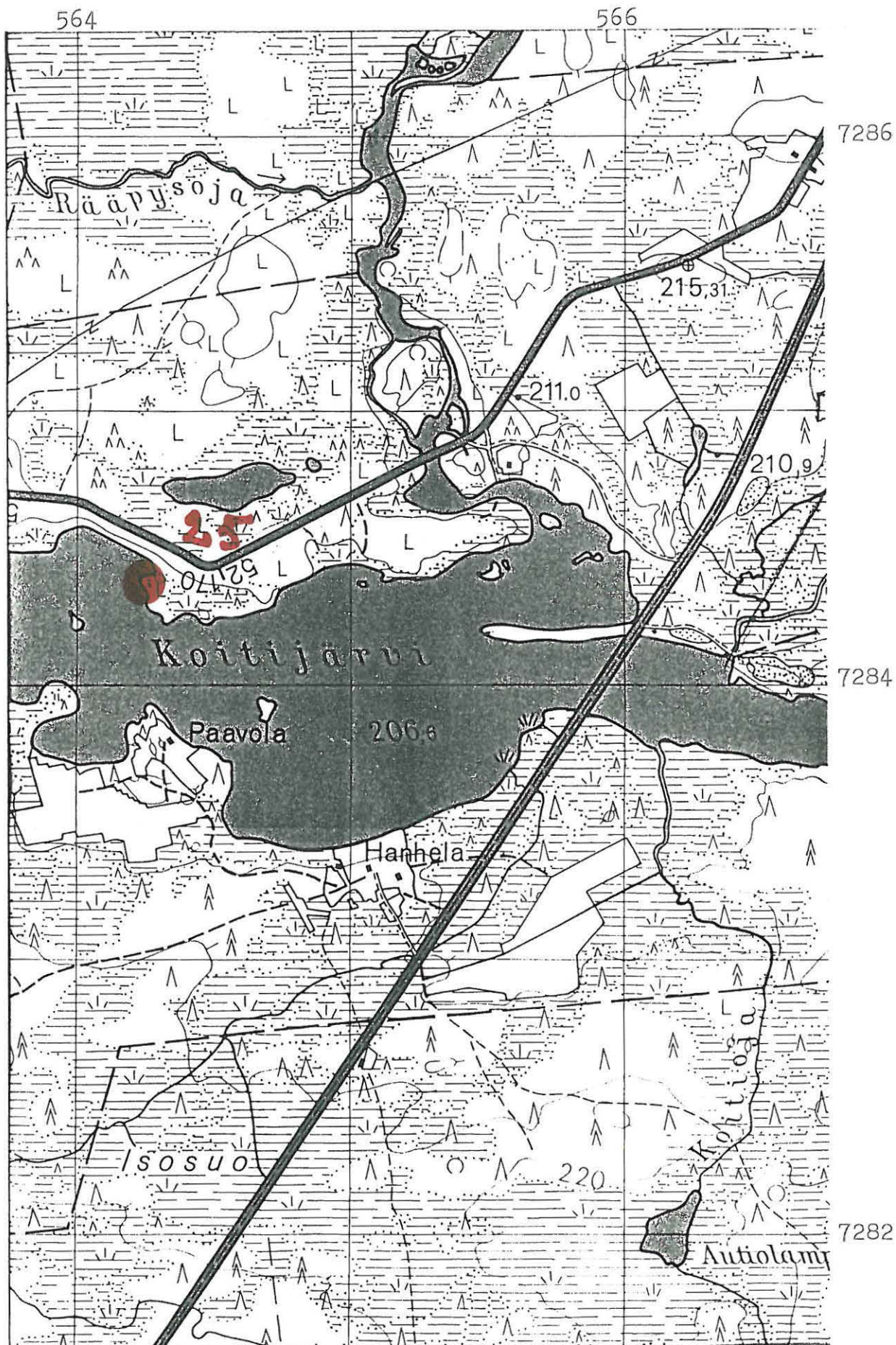
Aatsinki 1 -kivikautinen asuinpaikka (TAIVALKOSKI 23)

Aatsinki 2 -kivikautinen asuinpaikka (TAIVALKOSKI 33)

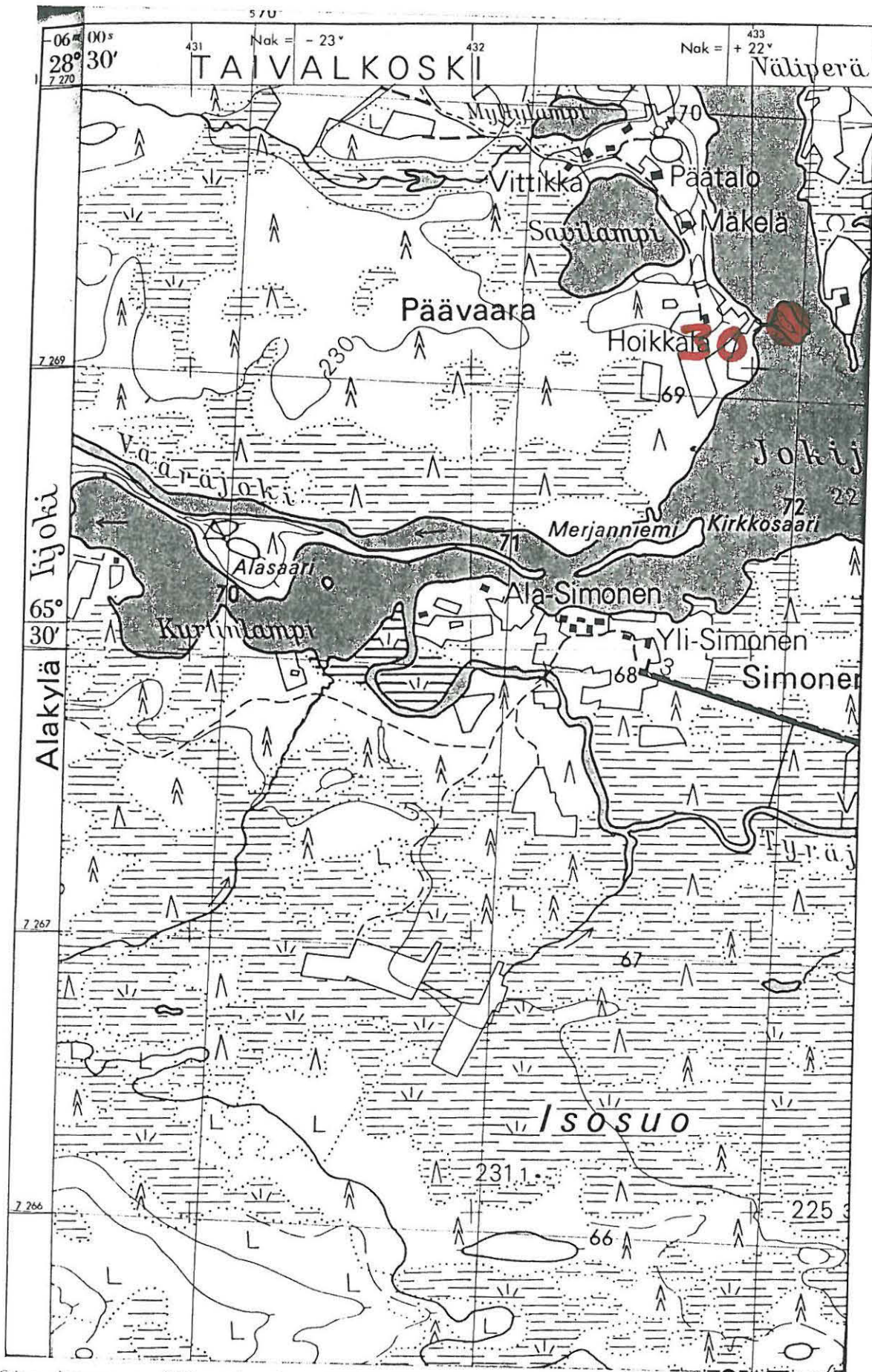

Ote topografikartasta 3543 07, 1:20 000
 Koitijärvi NE -kvartsi-iskosten löytöpaikka ja kuopparyhmä
 (TAIVALKOSKI 24)
 Koitijärvi,niemi -kivikautinen asuinpaikka (TAIVALKOSKI 26)

Ote topografikartasta 3534 07, 1:20 000
 Koittijärvi N -kivikautinen asuinpaikka (TAIVALKOSKI 25)

Ote topografikartasta 4512 05, 1:20 000
 Villisaaren kuopparyhmä ja kvartsi-iskosten löytöpaikka
 (TAIVALKOSKI 30)

7269

7267

Ote peruskartasta 3534 08, 1:20 000
Autiosuvannon lapinraunio ja kvartsi-iskosten löytöpaikka
(TAIVALKOSKI 31)

Kuva 1 (f.57338-39)

P 1

P 1

Kuva 2 (f.57337)

Kuva 3 (f.57340-42)

P 2

Kuva 4 (f.57343-44)

P 13

Kuva 5 (f.57345)

P 14

Kuva 6 (f.57346-347)

P 46

P 50

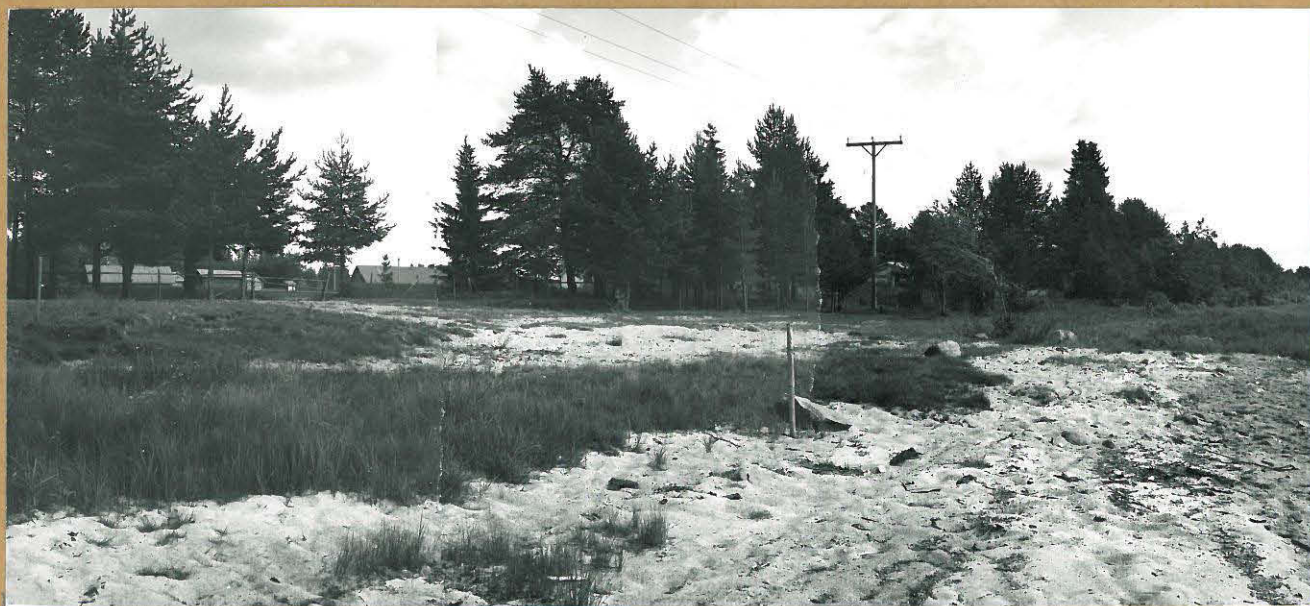
Kuva 7 (f.57349-350)

M. Torvinen 1982

Kuva 8 (f.57357-359)

P 52

P 55

Kuva 9 (f.57353-355)

Kuva 10 (f.57348)

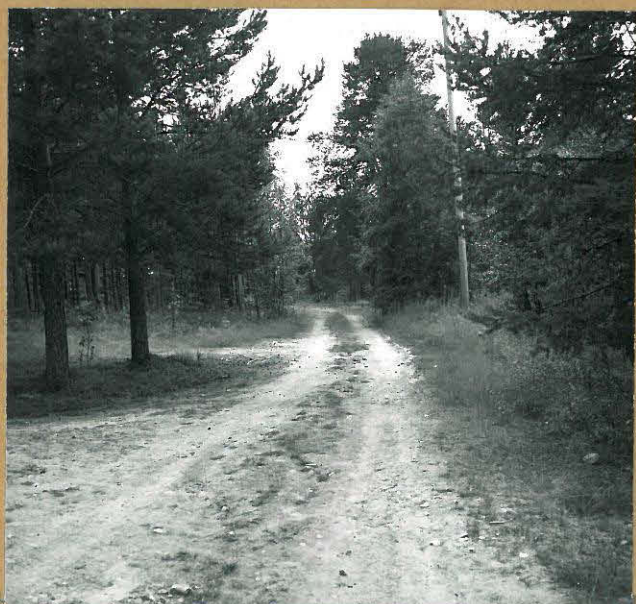
M. Torvinen 1982

P 48

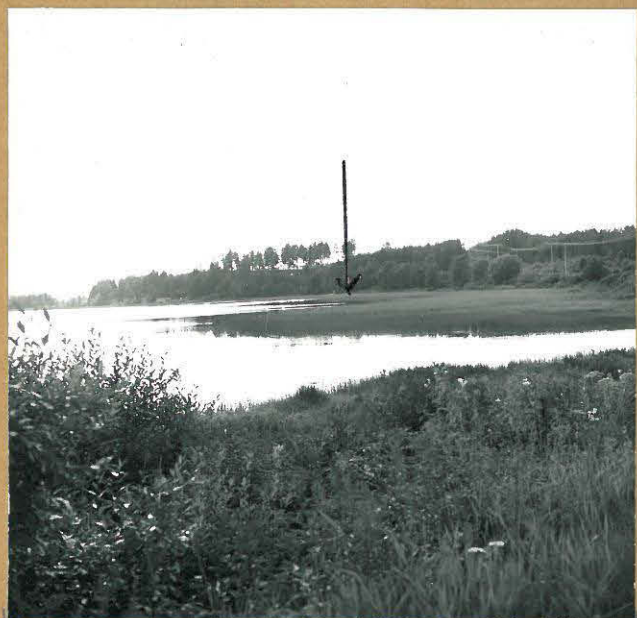
Kuva 11 (f.57356)

P 56

Kuva 12 (f.57357)

P 57

P 58

Kuva 13 (f.57358)

Kuva 14 (f.37359)

P 59

Kuva 15 (f.57360)

P 63

Kuva 16 (f.57361)

M. Torvinen 1982

T 14

Kuva 17 (f.57362)

T 20

T 23

Kuva 18 (f.57363-365)

T 24

Kuva 19 (f.57366)

Kuva 20 (f.57368)

T 25

Kuva 21 (f.57367)

T 26

T 27

Kuva 22 (f.57369)

Kuva 23 (f.57370)

T 27

Kuva 24 (f.57371)

T 28

Kuva 25 (f.57372)

M. Torvinen 1982

T 28

Kuva 26 (f.57373)

T 31

Kuva 27 (f.57374)

T 31

Kuva 28 (f.57375)

M. Torvinen 1982

T 32

T 33

Kuva 29 (f.57376-377)